

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A
TĚLOVÝCHOVY

Rámcový vzdělávací program
pro pokusné ověřování čj. MSMT-16031/2024-3
oboru vzdělání

78 – 42 – M/08 Lyceum

Listopad 2024

Obsah

1. Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání Lyceum.....	3
2. Podmínky realizace rámcového vzdělávacího programu	5
3. Organizace výuky a vzdělávací strategie	9
4. Vzdělávací obsah	10
5. Rámcový učební plán	12
6. Hodnocení žáků.....	13
7. Tvorba školních vzdělávacích programů (ŠVP).....	14
8. Charakteristika vzdělávacích oblastí a přehled očekávaných výsledků učení všeobecně vzdělávacího základu.....	17

1. Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání Lyceum

Charakteristika oboru vzdělání

Obor vzdělání Lyceum má charakter obecně odborné přípravy. Nabízí všeobecně vzdělávací základ neakademického typu s důrazem na mezioborovou orientaci a osobnostní rozvoj. Dále umožňuje žákům důkladně se vzdělávat v dalších všeobecně vzdělávacích předmětech dle vlastní volby tak, aby se mohli připravit pro terciární a další vzdělávání. Nedílnou součástí vzdělávání je oborová orientace, která poskytuje žákům široké možnosti volby z obsahové nabídky školy a jejích partnerů (vyšších a vysokých škol, zaměstnavatelů a jiných organizací). Jejím absolvováním žáci nezískají odbornou kvalifikaci, ale lépe se zorientují v možnostech svého dalšího studia a kariéry.

Obor vzdělání Lyceum je vhodný pro žáky, kteří preferují širší vzdělanostní základy, ale nechtějí se vzdělávat v celém spektru všeobecně vzdělávacích oborů a ani se již na počátku středoškolského studia rozhodovat o konkrétním odborném profilu. Lyceum svým pojetím poskytuje žákům možnost průběžně ovlivňovat svou kariérní orientaci dle vlastních zájmů a preferencí. Klade důraz na takové vzdělávací strategie, které vedou žáky k odpovědnosti za své učení tak, že mu umožní samostatnější vzdělávací cestu s možností ovlivňovat ji různou volbou v průběhu studia.

Obor vzdělání Lyceum poskytuje školám vyšší míru flexibility při tvorbě vlastních školních vzdělávacích programů. V rámci disponibilní části mohou uplatnit celou šíři svého odborného zázemí a personálních kapacit, které mají k dispozici. Mohou tak významně ovlivnit celkovou podobu oboru vzdělání a také jej průběžně inovovat v souladu s aktuálními regionálními i celospolečenskými potřebami.

Profil absolventa

Absolvent oboru vzdělání Lyceum si osvojil:

- klíčové kompetence navazující na základní vzdělávání;
- obsah vymezený v jednotlivých oblastech všeobecně vzdělávacího základu, navazující na základní vzdělávání;
- obsah vybraných všeobecně vzdělávacích oborů/předmětů, které zvýší jeho připravenost pro studium v terciární sféře;
- oborovou orientaci ve vybrané odborné/profesionální oblasti, která zvýší jeho připravenost pro volbu dalšího vzdělávání nebo pracovního uplatnění.

Uvedené složky vzdělávání směřují k tomu, aby absolvent byl schopen:

1. Organizovat a plánovat vlastní učení; přebírat odpovědnost za rozvoj svého potenciálu v celoživotní perspektivě; stanovit si reálné cíle.
2. Upevňovat svou fyzickou i psychickou pohodu a odolnost s využitím vhodných postupů; účinně spolupracovat s ostatními.
3. Vyjadřovat a prezentovat jasně, srozumitelně a efektivně své myšlenky, pocity, potřeby a názory v ústní i písemné komunikaci v mateřském i cizím jazyce prostřednictvím symbolických, vizuálních a zvukových prostředků napříč obory a kontexty; vést respektující dialog.
4. Respektovat a dodržovat zákonné pořádky a principy demokracie, hodnoty morálky a udržitelnosti v komunitním, sociálním a environmentálním kontextu.
5. Plánovat, organizovat a řídit nebo se účastnit týmové práce při realizaci společensky odpovědných projektů a aktivit; uplatnit svou inovativnost, iniciativu a vytrvalost.
6. Zaujímat stanovisko k současnému světovému dění na pozadí porozumění historickým, kulturním a spirituálním kontextům minulosti i přítomnosti.
7. Posuzovat problémy v reálném i digitálním prostředí s využitím kritického myšlení; navrhnout, algoritmizovat a realizovat jejich řešení na základě ověřených dat a informací.
8. Pracovat bezpečně s digitálními technologiemi a jejich programovým vybavením, sledovat jejich vývoj; vyhledávat, zpracovávat a kriticky hodnotit informace, komunikovat a spolupracovat v online prostředí a vytvářet digitální obsahy; nacházet rovnováhu mezi reálným a digitálním světem.
9. Komplexně ovládat vybrané všeobecně vzdělávací obory/předměty, které jsou předmětem jeho zájmu a navazujícího studia v terciární sféře/dalším vzdělávání.
10. Orientovat se ve vybrané odborné/profesionální oblasti, která je předmětem jeho zájmu a navazujícího studia v terciární sféře/dalším vzdělávání, příp. pracovním uplatnění.

Uplatnění absolventa

Absolvent je připraven primárně ke studiu v terciárním sektoru vzdělávání, dále pak k různým formám dalšího neformálního vzdělávání včetně vzdělávání na budoucím pracovišti.

Absolvent získá dobrý základ kompetencí jak pro celoživotní učení, tak uplatnitelných na trhu práce.

2. Podmínky realizace rámcového vzdělávacího programu

Organizace vzdělávání

Délka a forma vzdělávání: 4 roky v denní formě vzdělávání

Dosažený stupeň vzdělání: střední vzdělání s maturitní zkouškou, kvalifikační úroveň EQF 4

Podmínky pro přijetí ke vzdělávání: přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělání: vzdělávání se ukončuje maturitní zkouškou; dokladem o získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce. Konání maturitní zkoušky se řídí školským zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem.

Maturitní zkoušku žák oboru vzdělání Lyceum tvoří:

- společná část maturitní zkoušky, která je realizována v souladu se stávající platnou legislativou;
- profilová část maturitní zkoušky, tzn. 2–3 zkoušky dle rozhodnutí ředitele školy;
 - do nabídky profilových zkoušek ředitel školy stanoví všeobecně vzdělávací předměty a předměty oborové orientace z disponibilní složky vzdělávání;
 - žák si z nabídky zvolí minimálně jeden předmět všeobecně vzdělávací a jeden předmět zařazený do oborové orientace v případě, že ředitel školy stanoví 2 profilové zkoušky;
 - v případě, že ředitel školy stanoví 3 profilové zkoušky, může si žák zvolit třetí zkoušku z jedné z těchto dvou vzdělávacích částí disponibilní složky;
 - jednu ze zkoušek žák musí vykonat formou maturitní práce s obhajobou.

Kultura a prostředí školy

Kultura školy zahrnuje vzájemně propojený soubor materiálních a organizačních podmínek, vztahů uvnitř školního společenství, pravidel a sdílených hodnot, symbolů a tradic, které mají přímý vliv na kvalitu toho, jak se jednotliví členové cítí ve školním společenství, a tím i na kvalitu učení žáků. Škola, která vyučuje obor vzdělání Lyceum vedle dalších středoškolských oborů, rozvíjí svou kulturu tak, aby se žáci učili významným způsobem už samotným pobytem v prostředí školy, a to zejména v následujících aspektech:

- **Zdraví a bezpečí**

Škola vytváří prostředí, které podporuje zdravý životní styl a bezpečnost všech členů školního společenství včetně funkčního systému zabezpečení vnitřních i vnějších prostor školy.

Pohybové a sportovní aktivity jsou podporovány a nabízeny nejen v rámci povinné výuky, ale i jako neformální aktivity, které žáci mohou realizovat v průběhu školního dne.

Škola podporuje využívání digitálních technologií zdravým a bezpečným způsobem. Přijímá a důsledně uplatňuje programy k prevenci kyberšikany a zneužívání digitálních technologií.

Škola plánuje, realizuje a pravidelně vyhodnocuje preventivní programy v oblasti péče o duševní zdraví žáků.

- **Vztahy a komunikace**

Škola systematicky buduje vztahy a podporuje vzájemný respekt a důvěru všech aktérů vzdělávání, tedy žáků, pedagogických pracovníků, rodičů i sociálních partnerů. Učitelé fungují také jako mentoři a poradci, kteří žákům pomáhají překonávat výzvy a dosahovat jejich cílů.

Škola rozvíjí společenství, kde učitelé, žáci a další zainteresovaní participují na chodu školy a přebírají spoluodpovědnost za kvalitu jejího prostředí. To přispívá k ztotožnění se smyslem školy, kterým je poskytování kvalitního vzdělání žákům, k akceptaci cílů vzdělávání, angažovanosti při vyučování a učení a sounáležitosti se školou.

Škola využívá funkční informační systém pro transparentní a včasné informování všech aktérů o záležitostech, které se jich dotýkají.

Škola vytvoří nástroje průběžné zpětné vazby k výuce a fungování školy od žáků, učitelů a dalších aktérů a výsledky vyhodnocení zpřístupňuje.

- **Odpovědnost k přírodě i lidem**

Škola ve své praktické činnosti uplatňuje principy udržitelnosti. Je pro žáky modelovým prostředím organizace, která minimalizuje své negativní dopady na životní prostředí.

Škola poskytuje žákům příležitosti zapojit se do společensky prospěšných aktivit v oblasti ochrany přírody, životního prostředí, minimalizace, recyklace a znovuvyužití odpadů.

Škola podporuje aktivity rozvojové pomoci na lokální, národní a globální úrovni, které rozvíjejí dovednosti, postoje a hodnoty žáků směřující k schopnosti aktivně řešit lokální i globální problémy.

Společné vzdělávání – podpora žáků ve vzdělávání

Vzdělávání podle RVP oboru vzdělávání Lyceum je založené na respektování individuálních vzdělávacích potřeb všech žáků s cílem maximálního využití jejich vzdělávacího potenciálu. Škola přijímá odlišnost žáků, respektuje diverzitu jejich vzdělávacích a psychických potřeb a zajišťuje pro ně rovnost vzdělávacích příležitostí.

Pokud žáci i v případě individualizace výuky obtížně dosahují cílů vzdělávání nebo naopak jejich vzdělávací potřeby tyto cíle výrazně převyšují, je jim ze strany pedagogických pracovníků školy nebo školských zařízení poskytována legislativně stanovená podpora – podpůrná opatření prvního až pátého stupně (§ 16, zákona č. 561/2004 Sb.).

V případě poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola na základě svého rozhodnutí hledá pro žáky funkční způsoby práce se vzdělávacím obsahem. Jestliže podpora vyžaduje součinnost více pedagogických pracovníků nebo součinnost s rodinou žáka, může být školou vytvářen **Plán pedagogické podpory (PLPP)**.

V případě **podpůrných opatření druhého až pátého stupně** je způsob jejich poskytování žákovi podrobně specifikován školským poradenským zařízením (ŠPZ) v Doporučení pro vzdělávání žáka ve škole (Doporučení). Nástrojem pro realizaci podpůrného opatření může být **individuální vzdělávací plán (IVP)**. IVP i PLPP svým obsahem vycházejí z ŠVP zpracovaného podle tohoto RVP.

Škola zajišťuje **realizaci podpůrných opatření**, podporuje komunikaci o nich a účinnou spolupráci školy, školního poradenského pracoviště, ŠPZ, zákonných zástupců žáků. Nastavení systému péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole, zodpovědné osoby a jejich role v systému popisuje škola ve svém ŠVP.

Závazné pro ŠVP:

- Škola popíše nastavení **systému péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními**, zodpovědné osoby a jejich role včetně spolupráce uvnitř i vně školy.
- Škola popíše **způsoby identifikace, realizace a vyhodnocení podpůrných opatření prvního až pátého stupně** zohledňující specifika žáků.
- Škola popíše **provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků nadaných a mimořádně nadaných**.

Škola pro vybrané skupiny žáků realizuje v rámci podpůrných opatření **specifické vzdělávací obsahy, které vycházejí z obsahu ŠVP:**

- Pro žáky **nadané a mimořádně nadané** škola prohlubuje a rozšiřuje vzdělávací obsah.
- Pro žáky, kteří **používají při vzdělávání jiný komunikační systém než mluvenou řeč** (§ 16 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb.), škola zajišťuje vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám žáka, přednostně v tom, který preferuje. Žákům, kteří jsou vzděláváni v českém znakovém jazyce, poskytuje škola souběžně vzdělávání v psaném českém jazyce.
- Pro žáky-cizince, **žáky s odlišným mateřským jazykem** je realizována bezplatná intenzivní jazyková příprava k začlenění do středního vzdělávání.
- Pro žáky **s nedostatečnou znalostí češtiny a s odlišnými kulturními a životními podmínkami** škola na základě Doporučení ŠPZ zařazuje posílení výuky češtiny jako druhého jazyka, která se zpravidla uskutečňuje také podle kurikula češtiny jako druhého jazyka.
- Pro žáky se zrakovým, se sluchovým, s tělesným postižením, s narušenou komunikační schopností, s poruchou autistického spektra, se specifickými poruchami učení, chování upravuje škola vzdělávací obsah podle závažnosti jejich znevýhodnění.

3. Organizace výuky a vzdělávací strategie

Vzdělávací strategie jsou promyšlené způsoby vedení výuky, tedy vhodná kombinace organizačních forem, metod výuky a učebních činností žáků, které školy a učitelé používají k dosažení vzdělávacích cílů. V oboru vzdělání Lyceum se uplatňují zejména následující:

- **Sebeřízené učení**

Škola systematicky vytváří a podporuje příležitosti pro přebírání odpovědnosti žáků za učení, včetně zajištění podmínek pro participaci a sebeřízené učení s možností ovlivňovat svou studijní cestu v průběhu studia.

- **Doporučené modulové uspořádání výuky**

Učební plán oboru Lyceum je tvořen kombinací různých organizačních forem vzdělávání (vedle běžné výuky ve třídě např. projekty, konzultace, exkurze, stáže apod.). Doporučuje se, aby výuka byla uspořádána do sekvencí vzdělávacích modulů.

Vzdělávací modul vymezuje relativně ucelenou část výuky, která má:

- svou vlastní specifikovanou funkci;
- jasně definované očekávané výsledky učení a jim odpovídající vzdělávací strategie;
- způsoby ověřování a kritéria hodnocení dosažených výsledků učení.

Ze vzdělávacích modulů lze sestavovat různé vzdělávací cesty, třeba i pro malou skupinu žáků. Výuka se tak stává mnohem organizačně flexibilnější a snáze se inovuje.

- **Otevřená výuka** a propojení s externími aktivitami

V rámci výuky v oboru Lyceum je podporována spolupráce se sociálními partnery školy a učení se na pracovištích spolupracujících firem, vědeckých, výzkumných a jiných institucí, vyšších a vysokých škol např. formou stáží, realizace projektů, účasti externích odborníků ve školní výuce apod.

- **Propojení formálního a neformálního vzdělávání vč. uznávání předchozího učení**

Škola může zohlednit ve výuce kompetence žáka získané mimo školu např. uznáním standardizovaných zkoušek získaných v neformálním vzdělávání. Výuka v oboru Lyceum má ambici syntetizovat poznání žáka získané různými aktivitami ve smyslu vzdělávacích cílů tohoto oboru.

4. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je v RVP oboru vzdělání Lyceum vymezen očekávanými výsledky učení (OVU) **klíčových kompetencí, základních gramotností a vzdělávacích oblastí ve všeobecně vzdělávacím základu i v disponibilní části učebního plánu.**

OVU stanovují výsledek vzdělávání žáků na konci středního vzdělávání. Jsou určující pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP). Učitelé se žáky cíleně směřují ve výuce k jejich osvojování na odpovídající úrovni a hodnotí u jednotlivých žáků jejich dosažení.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují **stěžejní obsahovou kategorii**, k jejímuž naplnění (osvojení) směřuje vzdělávání v oboru Lyceum. Klíčové kompetence představují funkční propojení **znalostí, dovedností, postojů a hodnot**, které jsou důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena ve společnosti. Klíčové kompetence se rozvíjejí v průběhu celého života, požadovaná úroveň rozvoje klíčových kompetencí absolventa oboru vzdělání Lyceum je součástí výše uvedeného profilu absolventa.

V návaznosti na základní vzdělávání je v RVP oboru Lyceum vymezeno **osm klíčových kompetencí**:

- Kompetence k učení
- Kompetence komunikační
- Kompetence osobnostní a sociální
- Kompetence k občanství a udržitelnosti
- Kompetence k podnikavosti a pracovní
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence kulturní
- Kompetence digitální

Očekávané výsledky učení klíčových kompetencí se promítají do výsledků učení vzdělávacích oblastí a zároveň jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií. V oboru vzdělání Lyceum jsou vymezeny jako prioritní pro rozvoj klíčových kompetencí následující vzdělávací strategie:

- Týmová práce
- Podpora rozvoje prezentačních dovedností
- Badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií
- Realizace projektů

Základní gramotnosti

Základní gramotnosti představují schopnost praktického uplatnění souboru znalostí a dovedností, které jsou předpokladem **pro jakékoli vzdělávání.**

V návaznosti na základní vzdělávání jsou v RVP oboru vzdělání Lyceum vymezené **dvě základní gramotnosti**:

- Čtenářská a pisatelská
- Logicko-matematická

Očekávané výsledky učení základních gramotností se promítají do výsledků učení vzdělávacích oblastí a zároveň jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií.

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblasti jsou integrovaně vymezené obsahové domény, které se dále člení na vzdělávací, resp. obsahové okruhy.

Všeobecně vzdělávací základ oboru vzdělání Lyceum obsahuje čtyři vzdělávací oblasti:

- Osobnostní rozvoj, vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu (kariéře)
- Komunikační a jazykové vzdělávání
- Aplikované vzdělávání STEM (Science, Technology, Engeneering, Math), tj. přírodní vědy, informatika, technika, matematika
- Prakticky orientované vzdělávání společenskovední a humanitní

Očekávané výsledky učení ve vzdělávacích oblastech jsou zpřesněny indikátory, které konkretizují požadovanou úroveň splnění.

Disponibilní část obsahu vzdělání zahrnuje dále **rozšiřující všeobecně vzdělávací oblast**, která je konkrétně specifikována až ve školním vzdělávacím programu. Obsahuje zpravidla všeobecně vzdělávací předměty, které škola nabízí a pro žáky jsou povinně volitelné v rozsahu stanoveném v učebním plánu.

Disponibilní část obsahu vzdělání dále zahrnuje **oborovou orientaci**, která je taktéž konkrétně specifikována až ve školním vzdělávacím programu. Oborová orientace odráží vybrané oblasti praxe a poskytuje žákům možnost výběru odborného obsahu z nabídky školy ve vazbě na kariérovou podporu a osobnostní rozvoj. Oborová orientace je pro žáky rovněž povinně volitelná v rozsahu stanoveném v učebním plánu.

5. Rámcový učební plán

Vzdělávací oblasti	%	Celkem vyučovacích hodin za studium
Všeobecně vzdělávací základ	cca 60 %	2496
Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu (kariéře)		512
Komunikační a jazykové vzdělávání		960
Aplikované vzdělávání STEM		544
Prakticky orientované vzdělávání společenskovední a humanitní		480
Disponibilní složka	cca 40 %	1 600
Všeobecné vzdělávání – povinně volitelné z nabídky školy		640
Oborová orientace – povinně volitelná z nabídky školy a partnerů školy		960
Celkem	100 %	4 096

Poznámky:

- Počet povinných vyučovacích hodin týdně je minimálně 29, maximální počet vyučovacích hodin je stanoven školským zákonem, § 26, odst. 2.
- Rámcový učební plán je východiskem pro tvorbu učebních plánů ve ŠVP. Do učebního plánu školního vzdělávacího programu se zařazují vyučovací jednotky (vzdělávací moduly, předměty, projekty, stáže apod.), které se vytvářejí na základě uvedených integrovaných vzdělávacích oblastí společného všeobecně vzdělávacího základu. Celkové počty vyučovacích hodin jsou závazné, jejich dodržení ve ŠVP musí být prokazatelné.
- Disponibilní složka je určena pro rozšíření vzdělávací nabídky školy jak v oblasti všeobecně vzdělávací, tak v oblasti oborové orientace, ze které si žák může volit. Vzhledem k tomu musí ŠVP obsahovat širokou vzdělávací nabídku, která přesahuje uvedenou časovou dotaci. V oblasti všeobecně vzdělávací si žák volí zpravidla 2 (příp. více) všeobecně vzdělávacích předmětů pro hluboké studium s uvedenou časovou dotací. Dále si volí oborovou orientaci dle nabídky školy a pravidel, které jsou uvedeny v ŠVP v rozsahu uvedené časové dotace.
- Pro úspěšnou realizaci vzdělávání je nutné vytvářet podmínky pro osvojení požadovaných kompetencí formou různých organizačních forem výuky ve škole i mimo školu. Vzhledem k tomu lze žáky dělit na skupiny podle platných právních předpisů.
- Ve ŠVP musí být v každém ročníku zařazena tělesná výchova v minimálním rozsahu 2 hodiny týdně, doporučuje se zařadit další sportovní a relaxační aktivity podporující zdravý vývoj žáků.
- Ve ŠVP musí být v každém ročníku zařazeny vyučovací předměty společné části maturitní zkoušky: český jazyk v rozsahu 10 týdenních vyučovacích hodin za studium, matematika v rozsahu 10 týdenních vyučovacích hodin za studium, cizí jazyk v rozsahu 12 týdenních vyučovacích hodin za studium a dále další cizí jazyk (nemusí být v každém ročníku) v rozsahu min. 8 týdenních vyučovacích hodin za studium.
- Průměrný počet vyučovacích hodin ve třídě za týden je s ohledem na nezbytné dělení tříd na skupiny při vyučování stanoven v rozsahu uvedeném v platném znění nařízení vlády, kterým se stanoví pro základní školy, střední školy a konzervatoře zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu.

6. Hodnocení žáků

Hodnocení žáků má především **formativní funkci** a orientuje na dosahování pokroku žáků v procesu učení pomocí poskytování **zpětné vazby** k jejich vzdělávacím výsledkům a procesu vzdělávání a učení. Při tom učitelé efektivně využívají informace ze zpětné vazby k úpravě vzdělávacích strategií na podporu pokroku žáků.

Nedílnou součástí procesu učení žáků je **sebehodnocení**, které je postaveno na reflexi procesu učení jak u jednotlivých žáků, tak mezi spolužáky (vrstevnické hodnocení). Sebehodnocení žáků se stává výsledkem vzdělávání (kompetence k učení) tak, že žáci postupně přebírají zodpovědnost za výsledky svého učení.

Hodnocení výsledků učení žáků je založeno na hodnocení **sumativního** (konečného) **výkonu** žáků po skončení daného období výuky (ukončení vyučovací jednotky, vzdělávacího modulu, pololetí, konec školního roku, ukončení stupně vzdělání), kdy se vydává vysvědčení, nebo se konají zkoušky. Toto hodnocení se řídí platnými právními předpisy. Cílem tohoto hodnocení je ověřit stav dosažených výsledků učení žáka. Do sumativního hodnocení může být zahrnuto i průběžné hodnocení procesu učení žáka, např. jeho svědomitost, aktivní přístup k učení apod.

Způsoby ověřování a hodnocení žáků musí být v souladu s charakterem očekávaných výsledků učení a s uplatňovanými vzdělávacími strategiemi a je zpravidla **kriteriální**, tzn. že žáci předem znají kritéria, podle kterých budou hodnoceni. RVP oboru vzdělání Lyceum obsahuje tři typy výsledků učení:

- **kompetence (dovednosti, znalosti, schopnosti a postoje):** tj. např. vytvoření nějakého produktu, řešení (rutinní, inovativní) problému, rozhodování a jednání v konkrétních situacích, výsledek badatelské činnosti, kritické hodnocení apod.;
- **porozumění:** integrace nových a starých poznatků, porozumění komplexním situacím, porozumění vztahům a souvislostem, analýza a syntéza poznatků, práce s modely a zákonitostmi;
- **reflexe zkušenosti:** reflexe vynaloženého úsilí, emočních a vztahových prožitků, postojů.

Dle charakteru výsledku učení učitelé používají zejména následující způsoby jejich ověřování:

- samostatná/skupinová tvůrčí práce/projekt zařazený do portfolia žáka;
- praktická ukázka/praktické předvedení řešení úlohy/problému/situace;
- řešení (standardizovaných) písemných testových úloh;
- zpětnovazebný rozhovor na základě pozorování projevů/činnosti/komunikátů učitelem.

7. Tvorba školních vzdělávacích programů (ŠVP)

Za všechny kroky související s tvorbou ŠVP **odpovídá ředitel školy**, který práci řídí, případně pověří touto činností koordinátora ŠVP, svého zástupce nebo jiného člena pedagogického týmu. **ŠVP je součástí povinné dokumentace školy**, musí být zveřejněný na přístupném místě ve škole. Škola umožní nahlížet do ŠVP i prostřednictvím dálkového přístupu.

Školní vzdělávací program je zpracován v souladu s požadavky RVP oboru vzdělání Lyceum pro celé období vzdělávání (všechny ročníky) a v souladu s platnou legislativou. Doporučuje se, aby obsah vzdělávání v ŠVP byl rozpracován do **samostatných vyučovacích jednotek** – vzdělávacích modulů, vyučovacích předmětů, projektů, stáží apod.

Struktura ŠVP:

Úvodní identifikační údaje
- název a adresa školy, zřizovatel; - název školního vzdělávacího programu (shodně s názvem oboru vzdělání bez číselného kódu); - kód a název oboru vzdělání (podle příslušného RVP); - stupeň poskytovaného vzdělání; - délka a forma vzdělávání; - platnost ŠVP od (datum), podpis ředitele, číslo jednací, razítko školy.
Charakteristika vzdělávacího programu
Konkretizuje charakteristiku z RVP oboru vzdělání Lyceum s ohledem na jeho realizaci v dané škole a s ohledem na disponibilní část vzdělávacího programu, zejména oborovou orientaci.
Profil absolventa
Konkretizuje profil absolventa z RVP oboru vzdělání Lyceum. Specifikuje zejména kompetence, které žák získá v rámci disponibilní části vzdělávacího programu, dále uvede možnosti uplatnění absolventa vč. možností dalšího vzdělávání, příp. získání profesních kvalifikací.
Podmínky realizace ŠVP
- kritéria pro přijetí ke studiu; - podmínky ukončování studia vč. specifikace profilové maturitní zkoušky; - způsoby zajištění výše uvedených aspektů kultury školy (zdraví a bezpečí, vztahy a komunikace, odpovědnost k přírodě i lidem); - způsoby zajištění podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky nadané.
Organizace výuky a vzdělávací strategie
- popis organizačních forem výuky; - možnosti volby v průběhu studia (sebeřízené učení); - podmínky účasti na stážích, kurzech a dalších aktivitách mimo školu;

- podmínky uznávání neformálního vzdělávání (resp. předchozího učení).
Hodnocení žáků
Klasifikační řád nebo odkaz na něj (vč. hodnocení úrovně rozvoje klíčových kompetencí)
Učební plán
<ul style="list-style-type: none"> - tabulka učebního plánu obsahuje výčet všech vzdělávacích modulů a dalších organizačních forem vzdělávání (aktivit), např. sportovně výchovných kurzů, projektů, stáží apod. vyučovaných v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí učebního plánu RVP (společného základu i disponibilní části) oboru vzdělání Lyceum, jejich hodinovou dotaci a rozvržení do ročníků; - celkové počty vyučovacích hodin (za studium, týdně, v ročníku apod.) - stanoví závaznost vzdělávacích modulů (projektů, stáží apod.) jejich rozdělením na povinné, volitelné a nepovinné; - poznámky, ve kterých škola objasní další obsahové a organizační aspekty učebního plánu a výuky; - přehled využití týdnů ve školním roce, příp. matice rozvržení modulů ve vzdělávacím programu; - přehled rozpracování obsahu vzdělání v RVP do ŠVP (pokud není zřetelný z tabulky učebního plánu).
Popis vyučovacích jednotek – vzdělávacích modulů, vyučovacích předmětů apod.
<ul style="list-style-type: none"> - samostatná vyučovací jednotka může být vyučována blokově nebo kontinuálně (v rámci týdenního rozvrhu hodin) nebo může jít o mimoškolní aktivitu (kurz, stáž apod.) či řízené samostudium; - očekávané výsledky učení vymezené ve vyučovací jednotce jsou předmětem sumativního hodnocení žáka; - doporučuje se koncipovat vyučovací jednotky časově omezené na jedno klasifikační období, jejich délka by měla být násobkem 4 (např. 8, 16, 32, 64).

Struktura popisu vyučovací jednotky - vzdělávacího modulu, vyučovacího předmětu apod.

A. VSTUPNÍ ČÁST
1. Název
2. Kód (kódy by měly být navázány na obory vzdělání a výsledky učení)
2a) Kategorie vzdělání – v případě, že nebude součástí kódu
3. Typ vyučovací jednotky (modul, předmět, stáž apod.)
4. Délka (počet hodin – dělitelný čtyřmi (optimální modul 16, 32 hodin = týden výuky)
5. Platnost (datum, od kterého platí)
6. Vstupní předpoklady (vymezení požadované úrovně vstupních vědomostí a dovedností, které jsou předpokladem úspěšného studia)
B. JÁDRO VYUČOVACÍ JEDNOTKY
1. Charakteristika (stručná anotace popisující obecné cíle a pojetí)
2. Očekávané výsledky učení a jejich indikátory (převzaté z RVP nebo dále konkretizované)
3. Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností (které klíčové kompetence jsou v rozvíjeny)
4. Obsah vzdělávání (rozpis učiva)
5. Vzdělávací strategie (strategie výuky, resp. učební činnosti žáků, které jsou doporučené pro dosažení výsledků)
C. VÝSTUPNÍ ČÁST
1. Způsob ověřování dosažených výsledků (ve vazbě na jednotlivé výsledky učení)
2. Kritéria hodnocení (co znamená splnění výsledků učení, kdy je splněna celá vyučovací jednotka, kritéria pro známky, příp. procentuální, slovní hodnocení)
3. Doporučená studijní literatura, odkazy na ilustrační zdroje
4. Poznámky

8. Charakteristika vzdělávacích oblastí a přehled očekávaných výsledků učení všeobecně vzdělávacího základu

Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu (kariéře)

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem vzdělávací oblasti je podpořit každého žáka v hledání vlastní cesty životem, v jeho sebepoznání, dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. Rozvíjí sociálně-emocionální dovednosti žáka, dovednosti pro řízení vlastní kariéry, dovednosti péče o své duševní i fyzické zdraví. Rozvíjí žáka v plánování a reflektování vlastního rozvoje, posilování vlastní odolnosti a zvládání náročných situací, v péči o sebe a druhé ve všech dimenzích wellbeingu – fyzické, kognitivní, emoční, sociální a duchovní. Přispívá k vytváření vzdělávacího prostředí naplňujícího vývojové a vzdělávací potřeby žáka. Je pro žáky oporou v rozhodování o své budoucnosti, zaměření v rámci studia, v přechodu do dalšího vzdělávání a světa práce.

Klíčové kompetence a základní gramotnosti

V této VO jsou rozvíjeny zejména klíčové kompetence osobnostní a sociální a k učení. Základní gramotnosti a digitální kompetence prolínají celou VO. Ostatní klíčové kompetence jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií, které podporují zejména týmovou práci, prezentační dovednosti, badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií a realizaci projektů.

Obsah vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast vede žáky k rozvoji otevřené a vnímavé komunikace, týmové spolupráce, rozhodování v běžných i náročných situacích, učí je způsobům péče o duševní a fyzické zdraví. Přípravuje žáka na celoživotní kariérový rozvoj, na další vzdělávací cestu a na svět práce i porozumění dynamickému vývoji světa práce. Rozvíjí dovednosti pro zdravý a bezpečný způsob života včetně pohybových dovedností a motivace k pravidelnému každodennímu pohybu.

Strukturace obsahu

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen do vzdělávacích okruhů¹, které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci:

1) Rozvoj osobnosti

Vzdělávací okruh se zaměřuje zejména na sebepojetí žáka, prohloubení sebepoznání, zvládání stresu a náročných situací, efektivní strategie učení, sebeorganizaci a plánování vlastního rozvoje. Rozvíjí praktickými, zkušenostními přístupy sebereflektivní, seberegulační a psychohygienické dovednosti, interakční, komunikační a prosociální chování. Podporuje odolnost žáka vedoucí ke zvládání běžných i náročných životních situací. Základní

¹ Vzdělávací okruhy vycházejí ze vzdělávacích oborů Osobnostní a sociální výchova (zahrnuje také kariérový a etický rozvoj), Výchova ke zdraví a bezpečí, Tělesná výchova.

psychosociální dovednosti jsou primární prevencí a základem pro duševní zdraví, podporují motivaci k učení a přispívají ke kvalitě života žáka.

2) Spolupráce a vztahy s druhými

Vzdělávací okruh se věnuje rozvoji pozitivního vnímání druhých lidí, komunikaci a zvládnutí konfliktů, prosociálnímu a etickému chování. Rozvíjí sociálně-emocionální dovednosti, sociální komunikaci a interakci v různorodých situacích. Podporuje žáky ve spolupráci s druhými, v utváření, udržování a rozvíjení mezilidských vztahů. Přispívá k respektujícímu a konsenzuálnímu sexuálnímu a partnerskému chování.

3) Moje budoucnost

Vzdělávací okruh podporuje žáky v objevování, rozhodování a plánování ve vlastním kariérovém směřování, k hodnotám a příležitostem spojeným se světem práce. Podporuje žáky ve využívání příležitostí v oblasti vzdělávání a práce, udržování rovnováhy mezi volným časem a prací, v systematické práci s osobním portfoliem. Připravuje žáka na celoživotní kariérový rozvoj, další vzdělávací cestu a svět práce. Podporuje žáka v zaměření během studia, v přechodu mezi vzděláváním a prací, zvládnutí životních a kariérových změn.

4) Zdravý a bezpečný život

Vzdělávací okruh podporuje žáka v rozvoji a ochraně svého zdraví. Přispívá k bezpečnému chování a pohybu ve škole, mimo školu, v digitálním prostředí, při mimořádných událostech. Rozvíjí praktické dovednosti péče o fyzické zdraví, prevence onemocnění a poskytování první pomoci. Směřuje k rozvoji pohybových dovedností v širokém spektru pohybových činností, k adaptaci na tělesnou zátěž, k pohybové tvořivosti, k vlastnímu podílu na organizaci pohybového režimu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je žákův prožitek z pohybu. Přispívá k fair play jednání a dodržování pravidel her.

Pojetí výuky

Výuka je primárně zaměřena na řízení učebních činností žáků. Staví na prožitkovém učení a praktických zkušenostech žáka, citlivě reaguje na jeho problémy, k dosažení očekávaných výsledků učení využívá aktivní účast žáka na organizaci, evaluaci a reflexi výuky. Učitel zohledňuje individuální charakteristiky žáka a jeho zkušenosti, osobnostní a sociální vývoj i charakter třídy (skupiny). Ve výuce jsou využívány také znalosti a dovednosti žáka z neformálního vzdělávání.

Specifika hodnocení žáků

Hodnocení je průběžnou činností celého klasifikačního období. Učitelé seznamují žáky se způsoby a kritérii hodnocení. V této vzdělávací oblasti se rozvíjí zejména sebehodnocení žáka a práce s portfoliem pro zachycení osobního a kariérového pokroku. Metody formativního hodnocení vytvářejí příležitosti pro sledování vlastního pokroku a motivují žáka k dalšímu rozvíjení osobnostního potenciálu. Formativní zpětná vazba respektuje individuální podobu sebezkušenostního učení. Při hodnocení pohybových dovedností vychází hodnocení z aktuálního zdravotního stavu žáka a je postavené na jeho osobním zlepšení.

Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu (kariéře)

		Očekávané výsledky učení (OVU) a indikátory jejich dosažení	
		Žák/žákyně:	
Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu pracovnímu životu	Rozvoj osobnosti	1	rozvíjí své sebepoznání, vztah k sobě a druhým, uplatňuje sebepoznání a zpětnou vazbu ve svém jednání
			reflektuje své osobnostní vlastnosti – temperament, emocionalitu, vlastnosti, dovednosti, typické projevy chování, zájmy, potřeby, hodnoty, své silné stránky
			reflektuje, jaké faktory ovlivňují jeho vztah k sobě samému a vztah k druhým
			charakterizuje své chování a jednání a účinné možnosti jejich regulace a změn ve fyzickém a digitálním prostředí
		2	rozvíjí svou psychickou odolnost, uplatňuje strategie prevence a redukce stresu
			reflektuje své emoce a zvyšuje svou všímavost ke svému prožívání
			aplikuje různorodé seberegulační techniky pro zvládnutí stresu a posilování odolnosti a vyhodnotí jejich účinek
			řeší v modelové situaci náročné situace a reflektuje jejich dopad na sebe
		3	plánuje osobní rozvoj, realizuje postupné kroky k dosažení stanovených cílů
			plánuje, vyhodnocuje a upravuje postupné kroky svého rozvoje
			řídí vlastní učení na základě reflexe svých vzdělávacích potřeb, využívá efektivní strategie učení
			využívá silných stránek své osobnosti k dalšímu rozvoji i překonání neúspěchu
	4	prezentuje sám sebe a výsledky své práce v různých kontextech	
		rozpozná vhodnou formu sebe prezentace pro různé situace	
		zapracovává zpětnou vazbu od druhých	
		využívá bezpečné a efektivní strategie sebe prezentace v digitálním prostředí	
	Spolupráce a vztahy s druhými	1	reflektuje různé formy mezilidských vztahů a utváří vzájemně podporující vztahy s druhými
			reflektuje společné znaky a odlišnosti u sebe a druhých a rozeznává přínos jedinečnosti
			přispívá k utváření vzájemně podporujících vztahů s druhými
			rozezná nevhodné i nekonsenzuální chování související se sexualitou ve fyzickém i digitálním prostředí
2		rozvíjí a uplatňuje strategie sociální interakce a komunikace	
		uplatňuje vhodné způsoby sociální interakce v různých modelových situacích	
		využívá efektivní strategie sociální komunikace	
		přispívá k řešení konfliktu v modelových situacích	
3		rozpoznává a uplatňuje etické a prosociální chování	
		komunikuje respektujícím způsobem	
		používá vhodné způsoby, jak se vymezit vůči nerespektujícímu chování	
		vnímá emoční prožívání druhých a využívá k empatické interakci s druhými	
4		efektivně týmově spolupracuje	
		reflektuje různé role ve skupině a vyhodnocuje své zapojení	
		vede skupinovou práci a využívá zpětnou vazbu ke zvýšení efektivity	
		podporuje ostatní členy týmu v jejich úspěšném zapojení	

		Žák/žákyně:	
Osobnostní rozvoj a vzdělávání ke zdraví, bezpečí a produktivnímu	Moje budoucnost	1 vytváří si vizi pro svůj budoucí život a kariéru reflektuje své hodnoty spojené se seberealizací a aktivním zapojení do světa práce udržuje rovnováhu mezi pracovním a osobním životem, různými rolemi v životě prezentuje své kariérové cíle, reflektuje jejich přínos pro komunitu, společnost a přírodu	
		2 tvoří svůj kariérový plán, rozpoznává relevantní vzdělávací a pracovní příležitosti vyhledává a vyhodnocuje kariérové příležitosti mapuje v rámci kariérového plánování své klíčové dovednosti pro různé kariérové cesty využívá různé kariérové informace, vztahy a sítě ve fyzickém a digitálním prostředí	
		3 tvoří a využívá osobní kariérové portfolio využívá portfolio v modelových situacích zájmu o vzdělávací a pracovní příležitosti reflektuje prostřednictvím portfolia své dovednosti, zájmy, úspěchy zaznamenává průběžně vhodnou formou důkazy o svých dovednostech	
		4 získává a reflektuje zkušenosti se světem práce prezentuje a diskutuje, jak rozvíjí kontakt se světem práce využívá zpětnou vazbu a reference z praktických zkušeností pro svůj další rozvoj reflektuje, jaké příležitosti se mu prostřednictvím praktických zkušeností otevírají	
		Zdravý a bezpečný život	1 uplatňuje zásady aktivní ochrany zdraví rozliší pozitivní a negativní vlivy na jednotlivé složky zdraví uplatňuje postupy prevence onemocnění chová se bezpečně ve škole, ve fyzickém i digitálním prostředí
			2 uplatňuje vhodné postupy v situacích ohrožení zdraví rozpozná charakter a závažnost situace ohrožující zdraví uplatní v různých modelových situacích adekvátní postupy pro ochranu zdraví svého i druhých předvede v modelové situaci poskytnutí první pomoci
			3 uplatňuje adekvátní způsoby bezpečného chování v modelových situacích spojených s mimořádnou událostí, krizovým stavem posuzuje možnosti předcházení vzniku mimořádných událostí aplikuje v modelových situacích základní postupy pro ochranu lidského života a zmírnění škod předvede v modelových situacích postupy bezpečného chování při vzniku náhlé mimořádné události v prostorách školy

		Žák/žákyně:
Zdravý a bezpečný život	4	rozvíjí v souladu s individuálními možnostmi širší spektrum pohybových dovedností a uplatňuje je ve svém životě
		tvoří různé varianty pohybových dovedností
		uplatňuje dodržování pravidel, zásad bezpečnosti a etiky při pohybových aktivitách reflektuje uplatnění pohybových dovedností ve svém životě, přínos pro své zdraví
	5	podporuje své zdraví rozvojem tělesné zdatnosti a odolnosti
		posuzuje svůj rozvoj tělesné zdatnosti a odolnosti z hlediska přínosu pro své zdraví monitoruje pohybový výkon a upravuje svůj další rozvoj pohybových dovedností
		uplatňuje strategie ke zvládnutí tělesné zátěže
	6	využívá pohybové aktivity v rámci svého zdravého životního stylu
		plánuje pohybové aktivity v rámci svého časového režimu, vyhodnocuje a upravuje svůj plán vytváří příležitosti pro pohybové aktivity ve spolupráci s druhými
		posuzuje své pohybové aktivity, jak přispívají zdravému životnímu stylu

Komunikační a jazykové vzdělávání

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem vzdělávací oblasti je vedení žáků ke kultivovanému jazykovému vyjadřování v mateřském i cizím jazyce v širším rámci efektivní komunikace. Smyslem je naučit žáky používat mateřský a cizí jazyk jako nástroj komunikace a zároveň jako prostředek k myšlení a kritickému nakládání s informacemi. Vzdělávací oblast se podílí na formování autonomní osobnosti žáka s pozitivním vztahem k mateřskému i cizímu jazyku a k objevování nových vědeckých, uměleckých a kulturních podnětů prostřednictvím uměleckých i neuměleckých textů, je výrazně propojena s rozvojem kulturního povědomí. Vede k uvědomění si jazyka jako faktoru, ve kterém se odráží národní historický a kulturní vývoj. Znalosti a dovednosti osvojované v rámci vzdělávací oblasti činí žáky odolnějšími vůči dezinformacím, manipulaci a intoleranci a podílejí se na formování postojů žáků k různým projevům svébytné jinakosti. Vzdělávací oblast je zaměřena na osvojování dovedností vedoucích k ovládnutí jazyka jako prostředku k dorozumívání, myšlení a výměně informací, a to i se zřetelem k samostatné recepci, reprodukci i interpretaci textu.

Klíčové kompetence a základní gramotnosti

V této VO jsou rozvíjeny zejména klíčové kompetence komunikační a kulturní. Celou VO prolínají čtenářská a pisatelská gramotnost a digitální kompetence. Ostatní klíčové kompetence jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií, které podporují zejména týmovou práci, prezentační dovednosti, badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií a realizaci projektů.

Obsah vzdělávací oblasti

VO rozvíjí v první řadě komunikační kompetence tak, aby žáci používali souvislá, srozumitelná a výstižná vyjádření adekvátní komunikační situaci, a to v psané i mluvené komunikaci v mateřském i cizím jazyce. Žáci jsou vedeni k samostatné práci s uměleckými texty zasazenými do literárněhistorického a obecně kulturního kontextu a v souladu se svými individuálními možnostmi k tvorbě vlastních textů včetně uplatnění principů tvůrčího psaní. V cizím a dalším cizím jazyce se klade důraz na zvyšování komunikační úrovně, aby žáci dokázali komunikovat o běžných tématech a dokázali se orientovat v odborných textech.

Strukturace obsahu

Český jazyk a literatura

Obsah tohoto vzdělávacího okruhu je rozdělen do pěti obsahových okruhů, které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci:

1) Komunikace a jazyk

- a) mluvená komunikace
- b) psaná komunikace

Obsahový okruh je zaměřen na osvojení schopnosti porozumění komunikačním situacím a dovednosti v dané komunikační situaci prezentovat sebe a své názory a s využitím adekvátních strategií je argumentačně obhájit. Obsahový okruh vede žáky k funkčnímu,

jasnému a srozumitelnému vyjadřování v mluvené i psané formě. Využívají k tomu znalostí o jazyce, řídí se pravidly českého pravopisu a dodržují zásady spisovné výslovnosti, uplatňují poznatky z oblastí tvarosloví a skladby, používají odpovídající slovní zásobu včetně odborné terminologie. Případné nedostatky textu dovedou rozeznat a opravit, dovedou využívat jazykové příručky (zejména normativní). Žáci se naučí volit formu mluveného i písemného projevu adekvátní účelu textu, a to při respektování slohotvorných činitelů a s využitím znalostí charakteristických rysů funkčních stylů a slohových postupů a útvarů. Žáci za současného respektování zásad jazykové kultury vytvářejí myšlenkově strukturované, přitom ucelené a koherentní psané i mluvené texty.

2) O jazyce

Obsahový okruh zahrnuje základní poznatky o jazyce jako funkčním systému. Žáci se naučí rozlišovat jednotlivé vrstvy jazyka, porozumí zákonitostem vývoje češtiny, orientují se v soustavě jazyků a dovedou do této soustavy zařadit mateřský jazyk. Osvojí si a prohloubí znalosti pravopisu, mluvnice, slovtvorby, tvarosloví a skladby v míře potřebné ke kultivovanému jazykovému vyjadřování v mluvené i psané podobě.

3) Neumělecký text a informace

Základním principem obsahového okruhu je rozvoj čtenářských dovedností ve smyslu porozumění textu, práce s informacemi obsaženými v textu, rozeznání různých typů textu (souvislých i nesouvislých) a vytváření informačních textů. Podstatnou součástí obsahového okruhu je pochopení principů výstavby textu, textové návaznosti a analýzy textu. Okruh vede ke strukturované recepční i produkční práci s informacemi od jejich výběru přes kritické posouzení a samostatné zpracování až po jejich interpretaci z různých úhlů pohledu. Nedílnou součástí obsahového okruhu je práce s různými technikami či rychlostí čtení a se zdroji informací.

4) Umělecký text a další umělecká tvorba

Náplní obsahového okruhu je práce s různými druhy uměleckých textů a posouzení jejich estetických hodnot. Základním principem je rozvíjení čtenářských dovedností porozumění uměleckým textům, jejich interpretace a pochopení procesu vzniku uměleckého textu, a to i za pomoci tvorby vlastních uměleckých projevů podle individuálních možností žáků. Podstatné je osvojení dovedností porozumět struktuře uměleckého textu, identifikovat témata textu a pracovat s jednotlivými motivy, subjekty, tropy a figurami a jazykovými prostředky napříč jazykovými vrstvami. Žáci jsou vedeni k vyjádření vlastního postoje k uměleckému textu a jeho hodnocení a rovněž k vysvětlení a argumentaci těchto postojů a hodnocení. Obsahový okruh se zaměřuje v obdobných rovinách také na práci s projevy dalších uměleckých oblastí.

5) Čtenářem, divákem, posluchačem

Obsahový okruh cílí na osobní čtenářský rozvoj, především na poli rozmanitosti současné literatury. Hlavními rozvíjenými dovednostmi je na jedné straně schopnost vnímat celek literárního díla a jeho možné významy, na straně druhé schopnost orientovat se v současné nabídce a uvážlivě z ní vzhledem ke svému čtenářskému profilu vybírat adekvátní a rozvíjející tituly. Obsahový okruh proto posiluje dovednost soustředěného čtení s porozuměním, čtení odpovídajícího studijním nebo osobním záměrům. Žáci jsou rovněž vedeni k osvojení dovednosti přizpůsobit způsob čtení charakteru literárního textu; učí se podněty pro své čtenářství čerpat z reflexe individuální zkušenosti a z dialogů nad literaturou a čtením, ze školních čtenářských dílen nebo z vlastní tvořivé práce s uměleckým textem. Předmětem obsahového okruhu jsou rovněž další oblasti umění v širším kulturním kontextu.

Cizí jazyk (úroveň B1); další cizí jazyk (úroveň A2)

Obsah těchto vzdělávacích okruhů je rozdělen v souladu se Společným evropským referenčním rámcem (SEER) a jeho aktualizovanou podobou (Dodatek k SEER) do obsahových okruhů:

1) Recepce

Obsahový okruh zahrnuje přijímání a zpracování informací ve formě psané nebo mluvené, včetně audiovizuálního materiálu, a jejich následné pochopení. Je zde zahrnut poslech a čtení s porozuměním. Žáci by měli být schopni porozumět nejen základním, ale i složitějším textům a ústním projevům. To zahrnuje práci s odbornými texty, poslech přednášek či diskuzí, kde je vyžadováno širší porozumění a kritické myšlení.

2) Produkce

Obsahový okruh se zaměřuje na aktivní vyjadřování prostřednictvím mluveného nebo psaného projevu. Při vyjadřování se žáci učí formulovat složitější myšlenky, názory a argumenty jak v písemné (např. eseje, zprávy), tak ústní (prezentace, diskuze) formě.

3) Interakce

Obsahový okruh se zaměřuje na přímou komunikaci mezi dvěma či více stranami. Komunikační schopnosti zahrnují zapojení do diskuzí a debat, kde žáci musí rychle reagovat, formulovat názory a přispívat do interakce na různá témata. Očekává se také schopnost zapojit se do práce ve skupinách, což vyžaduje aktivní naslouchání a přispívání.

4) Mediace

Obsahový okruh se zaměřuje na zprostředkování informací či významů v rámci jednoho jazyka nebo mezi dvěma či více jazyky. Žáci by měli být schopni zprostředkovat informace z jednoho jazyka do druhého nebo objasnit významy pro spolužáky či veřejnost. Jsou vedeni k tomu, aby dokázali propojit různé koncepty a přizpůsobit je potřebám ostatních.

Pojetí výuky

Výuka je primárně zaměřena na řízení učebních činností žáků. Učitel navozuje takové učební činnosti, které podporují dosažení výsledků učení na hlubších úrovních osvojení, tedy porozumění, aplikace a metakognice, tzn. směřují k dosažení jazykových kompetencí.

Nabízí žákům možnost zapojit se do řešení obsahově bohatých, komplexních, aplikovaných úloh, založených na spolupráci. Žáci se tak mohou stát aktivními subjekty svého učení.

Specifika hodnocení žáků

Hodnocení je průběžnou činností celého klasifikačního období. Učitelé seznamují žáky se způsoby a kritérii hodnocení, kdy očekávané výsledky učení jsou jednoznačně definované, transparentní, měřitelné a přenositelné. Žák má právo vědět, podle jakých kritérií a pravidel bude hodnocen. Během hodnocení učitelé uplatňují přiměřenou náročnost, pedagogický takt a přihlíží k individuálním schopnostem žáka. Používají nástroje formativního hodnocení, za základ považují zpětnou vazbu, jejímž cílem je poskytnout žákovi informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak využívá to, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Smyslem hodnocení je sledovat úroveň toho, co žák umí, nikoliv toho, co neumí. V přiměřené míře se využívá sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení.

Komunikační a jazykové vzdělávání

		Očekávané výsledky učení (OVU) a indikátory jejich dosažení
		Žák/žákyně:
Český jazyk a literatura	Komunikace a jazyk	1
		vyjadřuje se v krátkých připravených/nepřipravených mluvených projevech věcně správně, jasně a srozumitelně
		volí jazykové prostředky s cílem dosáhnout maximální účinnosti vlastního projevu
		využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova
		vyjadřuje neutrální, pozitivní i negativní postoje
		pokládá si otázky o dopadu vlastních projevů a výpovědí a hledá na ně odpovědi
		formuluje výpovědi s ohledem na komunikačního partnera / komunikační partnery
		naslouchá aktivně a reaguje adekvátně na vyslechnutá sdělení
		přizpůsobuje obsah a formu projevu vlastnímu komunikačnímu záměru
		2
		využívá teoretické poznatky v běžné jazykové praxi
		udržuje jazykovou kulturu svých psaných i mluvených projevů
		aktivně používá teoretické poučky na reálné výstupy
		opravuje případné nedostatky vlastních i cizích psaných projevů na základě získaných poznatků
		využívá aktivně jazykové příručky
		dodržuje pravidla českého pravopisu
	dodržuje zásady spisovné výslovnosti	
	uplatňuje tvaroslovné a syntaktické principy a pravidla odpovídající komunikační situaci	
	uplatňuje v recepci i produkci textu poznatky o morfeematice a slovtvorbě češtiny	
	3	
používá a rozlišuje jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci		
rozlišuje komunikační funkce (výpovědi s různými funkcemi)		
respektuje slohotvorné činitele		
používá slovní zásobu v souladu s komunikační situací		
využívá efektivně terminologii různých odborností		
rozezná použití obrazných jazykových prostředků a vnímá jejich případnou kulturní podmíněnost		
4		
tvoří myšlenkově strukturované, ucelené a koherentní psané i mluvené souvislé texty		
uplatňuje pravidla a principy mezivětné návaznosti		
věnuje se ve vlastním psaní zvolenému tématu soustavně, soustředěně a v náležitě hloubce		
následuje ve vlastním psaní charakter komunikační situace a funkčně udržuje potřebné charakteristiky útvaru, v němž se jeho text pohybuje		
všestranně upravuje vlastní, cizí i generované texty a připravuje je do konečné podoby		
O jazyce		
1		
využívá při studiu výsledky současného stavu vědění o jazyce		
používá funkčně základní jazykovědnou terminologii		
zařadí češtinu a další jazyky do soustavy jazyků		
posoudí s využitím příkladů vliv cizích jazyků na češtinu		
vyhledá a kriticky zpracuje informace o zákonitostech vývoje českého jazyka		
využívá znalosti o pravopisu, mluvnici, slovtvorbě, tvarosloví a skladbě při čtení i tvorbě textů		
posuzuje možnosti a meze běžného uživatelského použití nástrojů generujících texty		

		Žák/žákyně:
Český jazyk a literatura	Neumělecký text a informace	1
		posoudí z různých hledisek formální náležitosti textu a dodržuje je při tvorbě vlastních textů
		využívá porozumění komunikační situaci k zhodnocení adekvátnosti jazykových prostředků
		posoudí formální znaky různých souvislých a nesouvislých textů a jejich kombinace
		vytváří vlastní texty nesoucí informace
		posoudí textovou návaznost nebo dějovou posloupnost textu
		2
		orientuje se efektivně v neuměleckém textu psaném i mluveném
		rozpozná útvar signalizovaný neuměleckým textem, posoudí jeho adekvátnost vzhledem k odhadovanému komunikačnímu záměru
		vyhledá bez nutnosti četby celého textu na základě jeho podoby či klíčových slov pasáže relevantní pro daný čtenářský záměr
		porozumí sdělením v nesouvislých neuměleckých textech, vyhledá informace v tabulkách, schématech, grafech, diagramech...
		reflektuje svou rychlost čtení a aplikuje techniky její regulace a zvyšování vzhledem k čtenářskému záměru
		naslouchá pozorně mluvenému projevu a orientuje se v jeho struktuře
		3
		vyhodnocuje etický a sociální rozměr neuměleckého (zejména mediálního) textu
		odhadne autorský záměr
		posuzuje text z hlediska kontextu a odhaluje případný podtext
		rozpozná využití příznakové či hodnotící slovní zásoby a navrhuje její neutrálnější či spravedlivější alternativy
		identifikuje (např. v užití myšlenkových schémat) specifickou perspektivu neuměleckého textu a jeho sklon či zkreslení (bias)
		rozlišuje funkce a záměry neuměleckého textu, které jsou nenáležitě vzhledem k jeho funkčnímu stylu či diskursu, od funkcí a záměrů adekvátních
rozlišuje a používá různé způsoby čtení textů		
rozezná přípustnou interpretaci textu od dezinterpretace		
zhodnotí platnost a logiku argumentů využitých v textu, rozpozná argumentační lupy a klamnou argumentaci různého typu		
4		
rozezná manipulaci a její prvky a uplatňuje nástroje k obraně proti ní		
rozeznává v různých sděleních formy a prostředky manipulace		
rozlišuje manipulaci v běžné komunikaci a aktivně se jí brání		
odhaluje manipulaci v tištěných i elektronických médiích a na sociálních sítích, vyhledává k tomu potřebné prostředky a nástroje		
posuzuje kriticky různé formy textů s ohledem na možnou manipulaci		
posuzuje manipulativnost reklamních a marketingových sdělení		
5		
vyhodnocuje kriticky relevantnost informací v psaném i mluveném textu		
rozlišuje v textu informace z hlediska jejich podstatnosti a postihne jejich relevantnost pro celek textu		
ověřuje pravdivost a platnost informací v různých zdrojích a vysvětlí, případně obhájí výběr těchto zdrojů		
porovnává informace s využitím tištěných i elektronických zdrojů		
vyhledává a ověřuje informace k efektivnímu využití při tvorbě vlastních textů		
využívá poznatky interdisciplinárního charakteru při recepci i produkci textů		

		Žák/žákyně:
Český jazyk a literatura	Umělecký text a další umělecká tvorba	1
		formuluje či tvořivě vyjádří své porozumění smyslu vybraných literárních a dalších uměleckých děl
		reflektuje a cíleně rozšiřuje či prohlubuje vlastní perspektivu, kterou nahlíží na literární texty a další projevy umění
		zvažuje při čtení možné podoby náhledu čtenářů z období vzniku literárního textu, zaujímá jejich perspektivu
		dokládá své poznatky o významu dílčích motivů i celého textu o relevantní textové pasáže a prostředky
		pojmenovává a textem odůvodňuje možné efekty, které text (nebo projevy dalších druhů umění) ve čtenářích (příjemcích) vyvolávají
		využívá k porozumění literárnímu textu kontrast či paralelu s jiným textem, uměleckým dílem či adaptací
		reflektuje limity a interpretační charakter překladů cizojazyčné literatury, zejm. poezie
		2
		vyjadřuje časově nebo kulturně vzdálenou zkušenost zprostředkovanou literárním textem čtenářskou interpretací či vlastní tvorbou
		používá k vyjádření literaturou zprostředkované zkušenosti interpretaci a další tvůrčí projevy
		identifikuje časoprostor literárního díla i jeho částí a jeho potenciální kulturní význam
		porozumí přínosům literaturou zprostředkovaného setkání se zkušeností jiné doby, kultury, genderu a sexuální orientace či sociální vrstvy
		rozpoznává v literárním textu cizí zkušenost jako cizí a respektujícím způsobem ji usouvztažňuje se svým životním poznáním
		3
		využívá poznatky o historickém, kulturním a žánrovém kontextu konkrétního literárního díla k jeho porozumění a tvořivým transpozicím
		identifikuje potřebu kontextuálního zakotvení na úrovni jednotlivých výrazů, dílčích motivů či obrazů i celku textu
		dohledává v důvěryhodných a dostupných zdrojích potřebné kontextuální informace
		posuzuje souběžně historický, kulturní i žánrový kontext vybraného literárního díla, pojmenuje případné napětí mezi nimi
		identifikuje texty vhodné ke srovnávání a ze srovnání vybraných textů vyvozuje poznatky umožňující jejich porozumění
rozezná v textu podstatné intertextuální odkazy a vysvětlí jejich efekt		
4		
vyvozuje účinek a smysl literárního textu z porozumění jeho základním mechanismům		
variuje literární motivy ve vlastním uměleckém projevu a reflektuje dopady jejich přenosu z původního kontextu		
rozpoznává odlišné kompoziční postupy a principy a vysvětlí účinky konkrétní stavby textu		
rozlišuje fakticky i funkčně různé subjekty díla (postavy, vypravěče či mluvčí, implikovaného autora, modelového čtenáře apod.)		
využívá k ohledávání textových a literárních mechanismů tvorbu vlastního uměleckého textu		

		Žák/žákyně:	
Český jazyk a literatura		5 tvoří umělecký text základních druhů i žánrů a využívá ho k sebevyjádření	
		aplikuje teoretické poznatky na vlastní literární produkci	
		využívá pro estetický záměr různé vrstvy jazyka včetně těch nespisovných	
		přístupuje tvůrčím způsobem k vlastním literárním pokusům a využívá různých metod k jejich zlepšení a reflexi	
		nalézá rozmanité možnosti a způsoby literárního sebevyjádření v emoční, prožitkové, myšlenkové a hodnotové rovině	
	Čtenářem, divákem, posluchačem	1	čte s porozuměním současná literární díla
			vyvozuje z přečteného literárního textu významy relevantní pro sebe či pro aktuální společenskou situaci
			volí způsob čtení adekvátní čtenému textu i vlastnímu čtenářskému záměru
			nalézá podstatné otázky, které si lze nad literárním textem položit, a to i v kulturních souvislostech
		2	udržuje při četbě soustavné soustředění a pozornost a zaměřuje se souběžně na různé aspekty literárního textu
			sleduje vlastní čtení a případně upravuje své čtenářské postupy
			nahlíží své způsoby čtení a zhodnocuje jejich přínos a efektivitu pro daný čtenářský záměr
			rozšiřuje aktivně svůj repertoár čtenářských strategií
		3	reflektuje svou čtenářskou perspektivu a své čtenářské asociace a zhodnocuje jejich relevanci pro daný literární text
			vyhodnocuje vlastní čtenářské prožitky
		4	sdílí svůj čtenářský nebo jiný umělecký zážitek jasně a argumentovaně
vyjádří svůj čtenářský nebo jiný umělecký zážitek rozmanitými způsoby (od prostého sdělení po tvořivé či umělecké sebevyjádření) a volí způsob adekvátní dílu i komunikační situaci			
argumentuje a naslouchá argumentům ostatních čtenářů / diváků / posluchačů ve prospěch rozvíjení diskuse nad literárním nebo jiným uměleckým dílem			
vybere si k četbě, poslechu nebo zhlédnutí umělecké dílo z běžné tržní nabídky na základě vlastních preferencí a motivací			
uplatňuje vodítka vlastní čtenářské zkušenosti k orientaci v současné nabídce knižního trhu			
1	vytváří systematicky a dlouhodobě svůj repertoár čtenářské zkušenosti směrem k poznání různosti žánrů a podob literárních textů		
	vytváří systematicky a dlouhodobě svůj repertoár zkušeností směrem k poznání rozmanitosti projevů dalších oblastí umění		
	využívá techniky uměleckého či informativního psaní k vytváření vlastních čtenářských záznamů		
	rozumí souvislým projevům a diskusím pronášeným standardním jazykem		
Cizí jazyk (B1)	Recepce	rozumí konkrétním informacím v promluvách a rozhovorech, kde se používá standardní jazyk, a to jak v osobní komunikaci, tak při poslechu veřejných a odborných sdělení	
		porozumí klíčovým bodům rozhovorů na téma z oblasti jeho zájmu, ve kterých se střídají různí mluvčí	
		porozumí jasně a srozumitelně vedeným diskusím o tématech z oblasti jeho zájmů, porozumí různým argumentům a názorům druhých, aniž by potřeboval zpomalení nebo další vysvětlení	

		Žák/žákyně:
Cizí jazyk (B1)	Recepce	2 rozumí jasně sdělovaným informacím z každodenního života a v jednoduchých odborných textech rozumí jednoduchým odborným textům, například článkům nebo příručkám se souvislostí s oblastí jeho zájmu či pracovním zaměřením rozpozná a pochopí klíčové informace ve sděleních z každodenního života pochopí písemné a slyšené instrukce nebo návody, které se týkají každodenního života, školy nebo odborného zaměření rozumí informačním letákům, brožurám, e-mailům a oznámením týkajících se běžných témat
		3 rozumí jednoduchým popisům událostí a jasně vyjádřeným postojům a názorům, které jsou podány standardním jazykem porozumí jednoduchému popisu událostí nebo situací, které se týkají každodenního života a jeho zájmů sleduje základní události v příběhu nebo zprávě, pokud je podána jasně a stručně rozumí základním názorům na jednoduchá témata, jako jsou oblíbené filmy, knihy, nebo aktivity
		4 rozumí hlavním myšlenkám a některým konkrétním informacím v jednoduchých textech souvisejících s jeho zaměřením identifikuje důležité informace v textech souvisejících s jeho zájmy odhadne v jednoduchém textu z kontextu význam neznámých slov shromáždí informace z různých částí textu nebo z různých textů
		5 rozumí obsahu jednoduchých uměleckých textů s vysokým výskytem známé slovní zásoby rozumí příběhům s jednoduchou zápletkou a známými slovy vyhledá odpovědi na otázky týkající se hlavního děje, postav a základních událostí porovná jednoduché umělecké texty včetně jejich témat, postav nebo prostředí
		1 popíše jednoduše a přitom souvisle témata z oblasti svého zájmu, přičemž je prezentuje jako lineární sled myšlenek popíše v odpovídající míře podrobnosti místa, osoby či události popíše přiměřeně detailně běžné situace, jako je oslava, cestování nebo setkání s přáteli popíše dostatečně podrobně aktivity a činnosti lidí
		2 popíše skutečné nebo smyšlené události, vypráví příběh nebo přiblíží obsah knihy nebo filmu popíše událost srozumitelně, lineárně a s dostatečným množstvím podrobností popíše podrobně zážitky zachycující pocity a reakce zasadí popis události do širšího kontextu zachovává při popisu respekt a objektivitu
		3 vyjádří vlastní názor na témata spojená s každodenním životem a svým odborným zaměřením vyjádří jasně a srozumitelně svůj názor stručně vyjádří, zdůvodní a vysvětlí své názory, plány a jednání zodpoví dotazy k tématům z oblasti svého zájmu/oboru

		Žák/žákyně:	
Cizí jazyk (B1)	Produkcce	rozvine argumentaci natolik, že je většinou možné ji bez problémů sledovat	
		představí téma z každodenního života nebo svého odborného zaměření	
		vytvoří jednoduchou logicky strukturovanou prezentaci	
		přednese předem připravenou, jednoduše formulovanou přednášku na téma, které se týká jeho osobního, pracovního nebo studijního života	
		vysvětlí dostatečně přesně hlavní myšlenky	
	5	vyjadřuje se poměrně plynule v ústním projevu	
	používá jednoduché kompenzační strategie k udržení komunikace		
	Interakce	1	zapojí se bez přípravy do hovoru o tématech, která mu/jí jsou známá, vyjádří osobní názory a vymění si informace o tématech, které se týkají osobních zájmů nebo každodenního života
		sleduje v rozhovoru na každodenní témata zřetelně artikulovaný ústní projev, který je mu/jí adresován, ačkoli občas musí požádat o zopakování určitých slov a frází	
		využívá široký rejstřík jednoduchého jazyka, aby si poradil(a) s většinou situací, které mohou nastat v každodenním životě (např. při zajišťování cesty, cestování, během pobytu v cizině)	
		reaguje adekvátně v méně běžných situacích v každodenním životě, vyjádří přání a stížnosti	
		2	vyjádří osobní názory a ptá se na podobné názory v diskusi týkající se témat v okruhu jeho/jejího zájmu
		vysvětlí své názory na řešení problémů nebo otázek praktického rázu týkajících se toho, kam se má jít, co se má dělat, jak se má zorganizovat daná událost (např. výlet) a stručně je zdůvodní	
		vyjádří pocity, jako jsou překvapení, štěstí, smutek, zájem a lhostejnost a na podobné pocity reaguje	
		vyjádří zdvořilým způsobem své přesvědčení, názor, souhlas či nesouhlas	
vyzve partnery v diskusi, aby vyjádřili svůj názor týkající se dalšího postupu			
3	zapojí se do běžné formální diskuse týkající se známého tématu, která je vedena ve srozumitelném spisovném jazyce a ve které se jedná o výměnu informací, přijímání pokynů nebo o řešení problémů praktického rázu		
předá jednoduché faktografické informace a požádá o podrobnější informace			
požádá o podrobné orientační pokyny a podobným pokynům porozumí			
vede rozhovor, kde požaduje detailní informace a ověřuje si, zda správně rozumí			
Mediace	1	shrne písemně nebo ústně důležité informace z vyslechnutého nebo přečteného textu	
	zaznamenává klíčové informace během výkladu na známé téma		
	rozumí hlavním bodům diskuse o známém tématu, pomocí jednoduchých frází prokáže porozumění a požádá o vysvětlení nejasných částí		
	vysvětlí obsah informací jednodušší slovní zásobou, pokud se jedná o běžné téma, jako je volný čas, práce nebo rodinné záležitosti		
	přeloží nebo převede texty týkající se každodenního života do jednoduché verze ve svém jazyce nebo do dalšího jazyka		
	2	formuluje jednoduché a jasné pokyny k organizaci činnosti ve skupině	
	vysloví jednoduché a jasné pokyny k organizaci práce ve skupině		
požádá ostatní v týmu o vyjádření a zopakuje část toho, co někdo řekl, aby skupina mohla pokračovat v rozhovoru			
vysvětlí postup práce skupiny a určí role ve skupině (například zapisovatel, jiný prezentátor nebo vedoucí)			

		Žák/žákyně:	
Cizí jazyk (B1)	Mediace	3 zapojí se do diskuse a shrne nebo zprostředkuje myšlenky jiných účastníků skupiny, aby zajistil, že každý porozumí hlavním bodům a cíli úkolu zapojí se jednoduché diskuse o jemu blízkých tématech, nabízí kompromisy a hledá řešení, která by vyhovovala všem účastníkům navrhne jednoduchá řešení problému v rámci skupinové diskuse přizpůsobí písemné i mluvené vyjádření podle potřeb a jazykové úrovně příjemce, například zjednodušením textu nebo vynecháním odborných výrazů	
		4 zprostředkuje jednoduchým způsobem informace o základních kulturních zvyklostech a hodnotách mezi lidmi z rozdílných jazykových a kulturních prostředí porovná rozdíly mezi různými kulturami (např. při srovnání svátků, zvyků, způsobů komunikace) a zlepšit tak úroveň porozumění mezi účastníky diskuse zúčastní se jednoduchého role-play scénáře a vysvětlí někomu z jiné kultury určitou zvyklost nebo hodnotu připraví krátkou prezentaci (ústní nebo písemnou) o jedné z kultur a jejích klíčových zvyklostech a hodnotách napíše poznámky a shrnutí z textů nebo videí, kde identifikuje klíčové kulturní zvyklosti a hodnoty	
		Recepce	1 rozumí konkrétním informacím v jednoduchém mluveném projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat identifikuje klíčové informace v mluveném projevu zaznamená v mluveném projevu některé další detaily k poskytnutým informacím rozdělí postupně svou schopnost využívat jazykové prostředky vyšší úrovně prostřednictvím prezentace ukázek textů
			2 rozpozná téma a hlavní myšlenku mluveného projevu, který je pronášen zřetelně a týká se osvojovaných témat rozumí slyšeným monologům i dialogům, které souvisejí s osvojovanými tématy porozumí obsahu slyšeného textu, např. zjištěním konkrétních informací, zaznamenáním klíčových slov, přiřazením nadpisu, zaznamenáním informací do tabulky, mapy, odpovídáním na otázky, převyprávěním základních informací z textu
	3 rozumí sledu instrukcí, které jsou sdělovány zřetelně a týkají se osvojovaných témat rozumí instrukcím ve vyučovací hodině postupuje podle zadání instrukcí pro postup při různých aktivitách – např. k tématu „jídlo“ se mohou vztahovat pokyny pro přípravu jednoduchého jídla, k tématu „cestování“ pokyny pro navigaci ve městě a k tématu „volný čas“ pokyny pro výrobu nebo sestavení jednoduché věci podle zájmů žáků demonstruje porozumění různým způsobem, např. provedením pokynů nebo uspořádáním obrázků na pracovním listu		
	4 rozumí hlavním myšlenkám krátkých psaných textů týkajících se každodenních témat vybere vhodný titul k textu přiřadí text k obrázku formuluje hlavní myšlenky odstavce, textu uspořádá jednotlivé části textu tak, aby vznikl smysluplný příběh pracuje s ukázkami autentických zdrojů – např. jídelní lístek, leták, plakát, webová stránka vyhledává konkrétní informace v různých zdrojích		

		Žák/žákyně:		
Další cizí jazyk (A2)	Recepce	5	rozumí jednoduchým mluveným i psaným příběhům, které obsahují známé konkrétní situace a běžnou slovní zásobu vyhledává požadované informace na základě konkrétního zadání využívá různé typy poslechových aktivit: doplňování do textu, výběr z možných odpovědí, zaznamenávání informace do tabulky/grafu/obrázku/mapy, zvažování a rozvíjení myšlenek, řešení problémů, překlad, modelování	
		1	vyjadřuje ústně i písemně myšlenky týkající se osvojovaných témat formuluje myšlenky z oblasti každodenního života a jeho odborného zájmu v ústní i písemné formě odpovídá na otázky, zapojuje se do dialogů, účastní se simulací reálných situací, píše krátké texty a plní další komunikativní aktivity týkající se osvojovaných témat spolupracuje s učitelem a spolužáky na zpětné vazbě ohledně plynulosti a přesnosti jazykového projevu představí v jednoduchých větách téma z oblasti svého zájmu	
			2	vypráví jednoduché příběhy vypráví krátké příběhy a používá v nich vhodné spojovací výrazy čte a poslouchá příběhy k rozšíření svých narativních dovedností získává zkušenosti s tvorbou struktury příběhu a osvojuje si spojovací výrazy pro zajištění jeho soudržnosti
	3			napiše krátký jednoduchý text týkající se osvojovaných témat píše texty s formální a obsahovou strukturou dle potřeby různých typů textů (např. čísluje části textu v logickém pořadí nebo porovnává tematicky podobné texty lišící se kvalitou formy a obsahu) tvorí krátké souvislé psané texty (v rámci skupinové, párové i samostatné aktivity) postupně zvyšuje přesnost i komplexnost svého jazykového projevu prostřednictvím sebehodnocení a průběžné zpětné vazby
				Interakce
	2	plní pokyny a podle potřeby se dotazuje, aby si ověřil porozumění aktivně se zapojuje do aktivit, které vyžadují interakci a dotazy požádá o pokyny v různých situacích (např. orientace v neznámém městě, řešení problém a podobným pokynům porozumí využívá své dosavadní zkušenosti v krátkých rozhovorech a při vytváření otázek přechází od simulací a rolí k praktickému použití nabytých dovedností v běžných situacích mimo učebnu (např. účast na projektech, mobilitách)		
		3	požádá ústně i písemně o pomoc, radu nebo instrukci a na podobné požadavky reaguje požádá o pomoc, radu či instrukci v rámci komunikativních aktivit průběžně zařazených do výuky prakticky využívá své dosavadní zkušenosti v krátkých rozhovorech a vytváření otázek zapojuje se do simulací a her, které umožňují praktické využití dosavadních dovedností požádá své spolužáky nebo učitele o pomoc, radu či instrukci - napíše krátké komentáře a reakce na příspěvky jiných uživatelů webových stránek, sociálních sítí apod. v online komunikaci se vyjadřuje jasně a respektuje názory ostatních	

		Žák/žákyně:	
Další cizí jazyk (A2)	Interakce	4	
		vyjádří ústně i písemně pozvání, návrh a omluvu a na tyto podněty reaguje	
		používá vhodné fráze a další slovní zásobu pro vyjádření pozvání, návrhu a omluvy a vhodně na tyto podněty reaguje	
		identifikuje fráze a další slovní zásobu běžnou v pozvánkách, návrzích a omluvách	
		píše krátké texty a účastní se ústních komunikačních aktivit, ve kterých používá osvojené jazykové prostředky pro konkrétní jazykové funkce	
		5	
	vyjádří ústně i písemně názor, zeptá se na názor jiné osoby, reaguje na cizí názor		
	sdílí své názory v krátkých interakcích průběžně zařazovaných do výuky		
	píše krátké texty, ve kterých vyjadřuje svůj názor, s respektem reaguje na cizí názor		
	Mediace	1	zprostředkuje hlavní myšlenku a/nebo klíčové informace z jednoduchých psaných textů, které se týkají osvojovaných témat
			identifikuje hlavní myšlenky a klíčové informace ve slyšeném projevu
			zpracuje a utřídí informace, srozumitelně sdělí informaci v ústní nebo psané podobě dalším osobám
2		zprostředkuje hlavní myšlenku a/nebo klíčové informace slyšeného o osvojovaných tématech	
		identifikuje hlavní myšlenky a klíčové informace ve slyšeném projevu	
		zpracuje a utřídí informace, srozumitelně sdělí informaci v ústní nebo psané podobě dalším osobám	
3		využívá svůj repertoár v různých jazycích, aby vysvětlil/a problém, požádal/a o pomoc nebo vysvětlení	
		používá získané fráze v autentických situacích, například formuluje jednoduché žádosti o pomoc nebo vysvětlení v různých jazycích při rozhovoru nebo při práci na projektu	
		vyžádá si dodatečné informace nebo vysvětlení, například v situaci, kdy potřebuje lepší porozumění nebo řešení problému, použije fráze k žádosti o objasnění nebo pomoc	
	využívá efektivně svůj repertoár v různých jazycích k vysvětlení problému, žádosti o pomoc nebo podání vysvětlení, a to v mluvené i psané podobě		
		používá různé jazykové prostředky, aby poskytl/a jasné a srozumitelné vysvětlení včetně použití jazyka přizpůsobeného kontextu a posluchačům	

Aplikované vzdělávání STEM (SCIENCE, TECHNOLOGY, ENGINEERING, MATH)

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem vzdělávací oblasti je naučit žáky prakticky uplatňovat přírodovědné, technické, informačně-technologické a matematické znalosti a dovednosti v běžném životě, ve studiu i v budoucím pracovním uplatnění. Na základě teoretického poznání, vlastního aktivního bádání a kreativní činnosti si žáci vytvářejí relativně ucelený přírodovědný, technický a matematický obraz světa, ten využívají při řešení problémů, v nových situacích i při odhalování dezinformací. Dále jsou vedeni k tomu, aby výsledky vlastní badatelské, tvůrčí a vývojové činnosti byli schopni prezentovat s využitím moderních technologií a dokázali správnost výsledného řešení. Na základě transdisciplinárního poznání budou schopni pochopit změny životního způsobu lidskou činností a uplatňovat principy trvalé udržitelnosti. Jsou vedeni i k tomu, aby neustále rozvíjeli své přírodovědné, technické, informačně-technologické a matematické znalosti, dovednosti a kompetence s využitím moderních informačních technologií včetně umělé inteligence.

Klíčové kompetence a základní gramotnosti

V této VO jsou rozvíjeny zejména klíčové kompetence k řešení problémů a digitální. Základní gramotnosti prolínají celou VO. Ostatní klíčové kompetence jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií, které podporují zejména týmovou práci, prezentační dovednosti, badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií a realizaci projektů.

Obsah vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast STEM zahrnuje vědecké bádání, moderní technologie a jejich vývoj, inženýrské dovednosti a matematické metody. Je volen takový obsah vzdělávání, který klade důraz na využívání matematického myšlení k řešení různých problémů v každodenních situacích, při studiu nebo v budoucím pracovním uplatnění. Matematika a informatika jsou prezentovány žákům jako nezbytný nástroj k řešení přírodovědných a technických problémů. Výuka zahrnuje aplikačně pojaté využívání matematických způsobů myšlení (logické a prostorové myšlení) a vyjadřování (vzorce, modely, obrazce, grafy a diagramy). Žáci se ve školním i mimoškolním prostředí (exkurze, praxe) učí uplatňovat soubor znalostí a metod používaných k objasnění přírodních zákonů, ke kladení otázek a k formulaci závěrů založených na důkazech. Vedle přírodovědné složky představuje významnou součást obsahu vzdělávání rozvoj a uplatňování poznatků o materiálech a technologiích při praktických aplikacích v laboratořích a dílnách, což přispívá k rozvoji technického a informatického myšlení.

Strukturace obsahu:

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen do tří vzdělávacích okruhů, které jsou rozvíjeny ve vzájemných souvislostech.

1) Integrované STEM projekty

Vzdělávací okruh umožňuje žákům uplatnit znalosti a dovednosti z různých oblastí STEM (věda, technologie, inženýrství, matematika) uvedené v dalších okruzích při řešení komplexních problémů. Podporuje žáky při aplikaci teoretických znalostí v reálných situacích

a projektech. Rozvíjí inovativní myšlení a kreativitu při navrhování a realizaci projektů. Posiluje schopnosti žáků pracovat v týmu, komunikovat a spolupracovat na dosažení společných cílů.

2) STE (z angl. Science, Technology, Engineering)

STE je integrovaný vzdělávací okruh, který vytváří prostor pro multidisciplinární vzdělávání v oblasti přírodních věd. Jednotlivé obsahové okruhy směřují k tomu, aby žáci komplexně porozuměli uvedeným tématům z pohledu přírodních věd i techniky a technologických aplikací s využitím inženýrského myšlení.

3) Matematika a její aplikace

Matematické vzdělávání zahrnuje pět obsahových okruhů, které rozvíjí abstraktní, analytické a logické myšlení. Poskytuje nástroje ostatním vědám a technice k popisu, zpracování i objevování nových poznatků. Matematika a její aplikace rozvíjí schopnost formulovat problém a najít jeho řešení, učí srozumitelné a věcné argumentaci s cílem správně prezentovat výsledky.

Pojetí výuky

Výuka STEM využívá přirozené blízkosti čtyř oborů – matematiky, informatiky, přírodních věd a technologií a klade důraz na jejich souvislosti a propojení. Vzdělávací oblast je založena na vybraných komplexních tématech, které motivují i zhodnocují badatelsky orientovanou výuku s využitím matematických a inženýrských nástrojů a postupů včetně umělé inteligence. Výuka je primárně zaměřena na řízení učebních činností žáků. Učitel navozuje takové učební činnosti, které podporují dosažení výsledků učení na hlubších úrovních osvojení, tedy porozumění, aplikace, metakognice, tzn. směřují k dosažení kompetencí. Nabízí žákům možnost zapojit se do řešení obsahově bohatých, komplexních, aplikovaných úloh založených na spolupráci. Takové činnosti vedou žáky od otázek typu „co?“ k otázkám typu „proč?“ a „jak?“ a k učebním činnostem podporujícím využívání vědeckých metod nebo praktických způsobů usuzování jako je např. experiment nebo pokus – omyl. Žáci se tak mohou stát aktivními subjekty svého učení a mohou navrhnout neobvyklá řešení, mj. i na základě poznatkové integrace z jednotlivých disciplín.

Specifika hodnocení žáků

Hodnocení je průběžnou činností celého klasifikačního období. Učitelé seznamují žáky se způsoby a kritérii hodnocení, kdy očekávané výsledky učení jsou jednoznačně definované, transparentní, měřitelné a přenositelné. Žák má právo vědět, podle jakých kritérií a pravidel bude hodnocen. Během hodnocení učitelé uplatňují přiměřenou náročnost, pedagogický takt a přihlíží k individuálním schopnostem žáka. Je zohledněn přístup žáka k vyučovacímu procesu a k plnění studijních povinností. Žáci jsou hodnoceni na základě hloubky porozumění poznatků, schopnosti aplikovat je při řešení problémů a používat je při praktických činnostech, schopnosti samostatného myšlení, dovednosti práce s texty, samostatnosti úsudku a dovednosti výstižně formulovat myšlenky, argumentovat a diskutovat. Učitelé používají nástroje formativního hodnocení, za základ považují zpětnou vazbu, jejímž cílem je poskytnout žákovi informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak

využívá to, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Smyslem hodnocení je sledovat úroveň toho, co žák umí, nikoliv toho, co neumí. V přiměřené míře se využívá sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení.

Applikované vzdělávání STEM

Očekávané výsledky učení (OVU) a indikátory jejich dosažení					
Žák/žákyně:					
Matematika	Množiny a logika	1	<p>vyjadřuje se správně s využitím základních logických operací</p> <p>využije negaci, konjunkci, disjunkci, implikaci a ekvivalenci ve svém vyjadřování a zpracování nejen matematického textu</p> <p>využije logické operace při rozhodování v běžném životě a odborné praxi</p>		
		2	<p>využívá k řešení problému modelování množinami</p> <p>společně i v dialogu s učitelem, analyzuje zadání úlohy</p> <p>využije k rozboru a řešení množinový diagram nejvýše tří množin</p> <p>využije k zápisu a řešení číselné množiny a operace s číselnými množinami</p>		
		Čísla	1	<p>určí a odhadne hodnotu číselného výrazu</p> <p>používá různé zápisy čísel, porovnává reálná čísla, zaznamená a využije při řešení problémů číselnou osu</p> <p>určí pomocí digitálních technologií zaokrouhlené hodnoty reálných čísel</p> <p>provádí aritmetické operace s reálnými čísly, s odmocninami a s mocninami s racionálním mocnitelem</p>	
			2	<p>užívá elementární operace s čísly při řešení problémů ze života a praxe</p> <p>vyřeší úlohu na změny cen, směny peněz, rodinný rozpočet, obchodní a pracovní problémy</p> <p>určí hodnotu číselného výrazu s mocninami a odmocninami</p> <p>využije dělitelnost a rozklad čísla na prvočinitele a určí největší společný dělitel a nejmenší společný násobek přirozených čísel</p>	
			Změna a vztahy	1	<p>využije výraz s proměnnými při modelování situací</p> <p>sestaví výraz na základě zadání a reálné situace a interpretuje daný výraz</p> <p>určí pro zadané hodnoty proměnných hodnotu algebraického výrazu</p> <p>určí definiční obor algebraického výrazu v R</p> <p>užívá čísla a výrazy při řešení problémů finanční matematiky</p> <p>analyzuje a provádí operace s algebraickými výrazy obsahujícími mocniny s racionálním mocnitelem a odmocniny</p> <p>využije absolutní hodnotu reálného čísla a její geometrický význam</p>
				2	<p>využije rovnice a jejich soustavy v R</p> <p>řeší lineární rovnice a jejich soustavy, kvadratické rovnice včetně užití vztahů mezi koeficienty a koeficienty kvadratické rovnice a soustavu lineární a kvadratické rovnice</p> <p>vyjádří neznámou ze vzorce</p> <p>řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli, rovnice v součinném a podílovém tvaru a rovnice s neznámou v odmocnině</p> <p>třídí úpravy rovnic na ekvivalentní a neekvivalentní</p> <p>stanoví definiční obor rovnice v R</p> <p>využívá při řešení rovnic substituci</p>

		Žák/žákyně:	
Matematika	3	využije lineární a kvadratické nerovnice a jejich soustavy	
		řeší lineární nerovnice o jedné neznámé a jejich soustavy v R	
		řeší kvadratické nerovnice v R	
			znázorní řešení nerovnic na číselné ose a vhodným způsobem je zapíše
	4	užívá vlastností a vazeb mezi různými způsoby zadání funkcí	
		užívá funkci jako závislost jedné veličiny na druhé	
		užívá pojmy: předpis funkce, závisle proměnná veličina, nezávisle proměnná veličina, číselné hodnoty veličiny, definiční obor funkce, obor hodnot funkce, graf funkce, funkce rostoucí, funkce klesající, funkce konstantní	
		na základě zadání určí vlastnosti (definiční obor a obor hodnot funkce, monotónnost, sudost a lichost) funkce (lineární, lineární lomené, kvadratické, mocninné $y = x^n$, pro n celé číslo, exponenciální, logaritmické a goniometrické)	
		sestaví tabulku dle funkčního předpisu a načrtne graf funkce	
		určí u zadaného předpisu nebo grafu funkce, zda se jedná o přímou úměrnost, nepřímou úměrnost, konstantní funkci, lineární funkci, kvadratickou funkci, mocninnou funkci, exponenciální funkci, logaritmickou funkci, goniometrickou funkci nebo jinou funkci	
		přihadí na základě zadání (lineární funkce, nepřímá úměrnost, lineární lomená funkce, kvadratická funkce, mocninná funkce $y = x^n$, pro n přirozené/celé číslo, exponenciální funkce, logaritmická funkce, goniometrická funkce) předpis funkce ke grafu funkce a naopak	
		využívá informací z grafů funkcí	
		určí z grafu funkce požadované hodnoty veličin	
		určí z grafu nebo předpisu funkce souřadnice průsečíků grafu funkce s osami souřadnic	
		sestaví předpis a načrtne graf lineární funkce na základě tabulky, ze zadání souřadnic bodů z grafu funkce	
		6	užívá exponenciální, logaritmické a goniometrické funkce
	vysvětlí a používá logaritmus při výpočtech, zejména z oboru vzdělání		
	řeší jednoduché exponenciální a logaritmické rovnice v R (typu $f(ax+b) = c$, kde a, b, c jsou reálná čísla?)		
	určí hodnotu goniometrické funkce pro daný obecný orientovaný úhel		
	používá vlastnosti a vzájemné vztahy goniometrických funkcí k řešení rovnic a v obecném trojúhelníku		
	řeší jednoduché goniometrické rovnice v R		
7	užívá funkce komplexně v praxi a oboru vzdělání		
	používá digitální technologie, informační zdroje a známé funkční vztahy k popisu a výpočtům finančních záležitostí (jednoduché úrokování, spoření, důchodové spoření, splátky)		
	používá digitální technologie, informační zdroje a známé funkční vztahy k popisu a výpočtům pravidelného růstu a poklesu (změn populace, změn v ekonomice, změn v přírodních jevech a technice, změn v hospodářských jevech)		
		používá vlastnosti a vzájemné vztahy goniometrických funkcí k řešení metrických úloh v rovině a prostoru	

Matematika	Změna a vztahy	Žák/žákyně:
		Používá posloupnosti a jejich vlastnosti charakterizuje posloupnost jako zvláštní případ funkce a určí posloupnost vzorcem pro n-tý člen, rekurentním vzorcem, výčtem prvků a graficky
		8 pozná aritmetickou a geometrickou posloupnost a určí její vlastnosti (definiční obor, obor hodnot, diference/kvocient, vztahy mezi členy, součet konečného počtu členů, monotonie) užívá vhodný typ posloupnosti k popisu a výpočtům pravidelného růstu a poklesu (změn populace, změn v ekonomice, změn v přírodních a hospodářských jevech, v technice) a k popisu a výpočtům finančních záležitostí (jednoduché úrokování, spoření, důchodové spoření, splátky)
		vyhledá, využije a vyhodnotí údaje, sestaví diagramy a tabulky čte, vyhodnotí a interpretuje údaje vyjádřené v tabulkách a diagramech (sloupcový, kruhový, spojnicový) vyhledá nebo doplní potřebné údaje v textu, tabulce nebo diagramu (sloupcový, kruhový) vyhodnotí získané údaje z hlediska významu, (vypovídací hodnoty), reálnosti, přesnosti a spolehlivosti sestaví tabulky a diagramy se statistickými údaji porovná různá znázornění dat (tabulka, diagram) v jednom souboru porovná dva soubory dat na základě daného znaku provede statistické šetření nebo opakovaná měření stanoví vhodnou metodu a postup, zvolí odpovídající formu záznamu šetření nebo opakovaných měření a získané údaje zaznamená využije pro uspořádání získaných dat tabulku, diagram, schéma zpracuje, analyzuje a interpretuje získaná data a na jejich základě dělá rozhodnutí a závěry
		9 zpracuje předložený statistický soubor používá statistické pojmy (statistický soubor a jeho rozsah, statistická jednotka, kvalitativní a kvantitativní znak, hodnota znaku, četnost, relativní četnost, grafické rozdělení četnosti) určí pro daný statistický soubor četnost a relativní četnost znaku, charakteristiky polohy (aritmetický průměr, medián, modus, percentily) a charakteristiky variability (rozptyl, směrodatná odchylka, variační rozpětí) a vysvětlí jejich věcný význam v dané úloze vyhodnotí získané údaje z hlediska věcného významu, (vypovídací hodnoty), reálnosti, přesnosti a spolehlivosti, interpretuje je a na jejich základě dělá rozhodnutí a závěry
		2 užívá poznatků z kombinatoriky řeší kombinatorické úlohy použitím základních kombinatorických pravidel (pravidlo součtu a součinu) určí počet variací bez i s opakováním a permutací a kombinací bez opakování využije vlastnosti kombinačních čísel (doplňkové kombinace, Pascalův trojúhelník)
		3 určí pravděpodobnost náhodného jevu v jednoduchých případech a užívá ji při rozhodování, řešení a hodnocení problémů užívá pojmy: náhodný pokus, výsledek náhodného pokusu, nezávislost jevů, náhodný jev a jeho pravděpodobnost, opačný jev, nemožný jev, jistý jev vypočítá pravděpodobnost běžných jevů použitím definice klasické pravděpodobnosti (včetně geometrické) určí pravděpodobnost průniku nezávislých jevů a sjednocení disjunktních jevů na základě hodnoty pravděpodobnosti rozhodne a vyřeší problém a své rozhodnutí zdůvodní
		4
		Neurčitost a data

		Žák/žákyně:
Matematika	Prostor a tvar	využívá polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů rozezná a charakterizuje útvary v rovině: bod, přímka, polopřímka, opačné polopřímky, úsečka, rovina, polorovina, opačné poloroviny, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, mnohoúhelník (konvexní, nekonvexní, pravidelný), kružnice, kružnicový oblouk, tětiva, kruh, kruhová úseč, kruhová výseč, mezikruží
		1 klasifikuje útvary v rovině podle daných vlastností určí vzájemnou polohu bodů, přímek, kružnic a útvarů v rovině určí velikost úhlu, sečte a odečte velikosti úhlů (včetně převodu stupňů a minut), určí obvodové a středové úhly v kružnici odhadne a určí odchylku dvou přímek odhadne a určí vzdálenost dvou bodů (délku úsečky), bodu od přímky, dvou rovnoběžek
		2 určí obvod a obsah útvarů v rovině určí výpočtem obvod a obsah trojúhelníku, čtverce, obdélníku, rovnoběžníku, lichoběžníku, pravidelných mnohoúhelníků, půlkruhu a rovinných útvarů z nich složených využije vztahy pro výpočet obvodu a obsahu kruhu a jeho částí (používá přibližnou hodnotu čísla π) volí vhodné jednotky délky (mm, cm, dm, m, km) a obsahu (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , km^2 , a, ha) vzhledem k dané situaci, navzájem je převádí
		3 využije vztahy mezi stranami a úhly v trojúhelníku vyjádří poměr délek stran v pravouhlém trojúhelníku jako funkci $\sin \alpha$, $\cos \alpha$, $\text{tg } \alpha$ a využije digitální prostředky k určení hodnoty goniometrických funkcí ostrého úhlu, výpočtům a modelování situace užívá Pythagorovu větu, podobnost trojúhelníků, sinovou a kosinovou větu určí ze zadaných údajů velikost stran a úhlů v pravouhlém a obecném trojúhelníku
		4 využije shodnost s podobnost útvarů v rovině načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve shodném či podobném zobrazení rozpozná shodné a podobné útvary a své rozhodnutí zdůvodní – využije věty o shodnosti trojúhelníků (sss, sus, usu) a o podobnosti trojúhelníků (uu, sss, sus) využije podobnost trojúhelníků a koeficient podobnosti při řešení problémů
		5 provede geometrické konstrukce používá matematickou terminologii a symboliku v matematickém zápisu rozdělí úsečku či změní její délku graficky v daném poměru sestrojí trojúhelník, čtyřúhelník a kružnici s danými vlastnostmi charakterizuje a sestrojí množiny bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, osa rovinného pásu a mezikruží, Thaletova kružnice, ekvidistanta přímky a kružnice, množiny bodů, ze kterých je vidět úsečka pod daným úhlem) a využije je při řešení konstrukčních úloh
		6 rozliší a pojmenuje tělesa v situacích z běžného života a z oboru vzdělání. charakterizuje mnohostěny (krychle, kvádr, kolmý hranol, pravidelný n-boký hranol, kolmý jehlan, pravidelný n-boký jehlan, komolý jehlan) a rotační tělesa (válec, kužel, komolý kužel, koule a její části), uvede příklady z reálného života a rozpozná je v různých pohledech. charakterizuje složené těleso a určí, jak vzniklo.

		Žák/žákyně:
Matematika	Prostor a tvar	<p>7</p> <p>vymodeluje rovinné útvary, tělesa a prostorové objekty podle daných geometrických charakteristik</p> <p>vymodeluje a načrtne obraz krychle, kvádrů, kolmého hranolu, pravidelného šestibokého hranolu, kolmého jehlanu, pravidelného šestibokého jehlanu, komolého jehlanu, válce, kužele, komolého kužele, koule, kulové úseče a kulové vrstvy</p> <p>sestrojí v rovnoběžném promítání obraz krychle, kvádrů, pravidelného čtyřbokého hranolu, pravidelného čtyřbokého jehlanu</p> <p>Modeluje vzájemnou polohu bodů, přímek a rovin s využitím mnohostěnů a rotačních těles.</p>
		<p>8</p> <p>využívá metrické vlastnosti prostorových útvarů</p> <p>určí vzdálenost dvou bodů, bodu a přímky, bodu a roviny, rovnoběžných přímek, přímky a roviny a dvou rovin v prostoru na konkrétním objektu</p> <p>určí odchylku dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin v prostoru</p>
		<p>9</p> <p>určí povrch a objem těles</p> <p>odhadne a určí povrch a objem krychle, kvádrů, pravidelného n-bokého hranolu, válce, pravidelného n-bokého jehlanu, rotačního kužele, koule, polokoule a objektů z nich složených</p> <p>využije síť tělesa při výpočtu povrchu a objemu tělesa</p> <p>volí vhodné jednotky objemu vzhledem k dané situaci (mm^3, cm^3, dm^3, m^3, ml, cl, dl, l, hl) a navzájem je převádí</p> <p>určí objem a povrch komolých těles a částí koule</p>
		<p>10</p> <p>určí z daných charakteristik tělesa požadovaný rozměr.</p> <p>určí požadovaný rozměr tělesa užitím vztahů mezi úhly a stranami v trojúhelníku</p> <p>určí požadovaný rozměr využitím daného povrchu nebo objemu tělesa</p> <p>určí chybějící rozměr s využitím obvodu nebo obsahu útvaru</p>
		<p>11</p> <p>využije kartézskou soustavu souřadnic a vektorovou algebru k řešení problému</p> <p>využívá vzdálenost dvou bodů a souřadnice středu úsečky</p> <p>použije a objasní pojmy vektor a jeho umístění v rovině, souřadnice vektoru, velikost vektoru ve vztahu k zadané situaci</p> <p>sčítá vektory a násobí vektor reálným číslem poččetně i graficky</p> <p>využije skalární součin k řešení dané úlohy (např. pro výpočet odchylky dvou vektorů, určení kolmých a kolineárních vektorů v rovině, výpočet fyzikálních veličin)</p> <p>využije operace s vektory, včetně skalárního a vektorového součinu k řešení dané úlohy (např. pro výpočet odchylky dvou vektorů, určení kolmých a lineárně závislých vektorů, výpočet fyzikálních veličin)</p> <p>využije analytické vyjádření přímky v rovině</p> <p>vyjádří přímku v rovině obecnou rovnicí (i ve směrnicovém tvaru) a parametricky, navzájem je převádí a využívá je</p> <p>určí vzájemnou polohu daných přímek a průsečík různoběžek</p> <p>určí vzdálenost bodu od přímky, vzdálenost dvou rovnoběžek a odchylku dvou přímek</p>
		<p>13</p> <p>využije analytické vyjádření kružnice v rovině</p> <p>vyjádří danou kružnici středovou nebo obecnou rovnicí, z dané rovnice kružnice určí střed a poloměr</p> <p>určí vzájemnou polohu přímky a kružnice</p>

		Žák/žákyně:
Matematika	Aplikace	vyřeší problém z praxe a oboru vzdělání
		matematizuje reálný problém
		modeluje reálnou situaci pomocí digitálních technologií
		s účelným využitím prostředků digitálních technologií vyřeší úlohu se vztahem k běžnému životu nebo oboru vzdělání
		posoudí výsledek řešení z hlediska správnosti postupu, splnění zadání, počtu řešení i věcného významu a své řešení obhájí
STE	Pohyb	čte, využívá a vytváří technickou dokumentaci, vč. CAD software (2D/3D)
		dodržuje ve výkresové dokumentaci pravidla normalizace a standardizace, používá normalizované písmo, různé druhy čar a zásady pro jejich uplatnění; zobrazuje ve třech hlavních průmětech jednoduchá i složená geometrická tělesa
		uplatňuje zásady zobrazování a kótování v technických výkresech dle platných norem. Dodržuje pravidla normalizace a standardizace; vytvoří technickou dokumentaci k zamýšlenému výrobku.
		vyřeší běžné životní situace s využitím základních vztahů pro rovnoměrný a nerovnoměrný přímočarý pohyb
		vypočítá dráhu, rychlost a zrychlení při rovnoměrném a nerovnoměrném pohybu (při konstantním zrychlení)
		řeší úlohy na skládání dvou pohybů v kolmých směrech
		vysvětlí souvislost periody a frekvence při rovnoměrném pohybu po kružnici
		vyřeší problémy pohybu těles s využitím Newtonových pohybových zákonů
		užívá vztah mezi silou a zrychlením k řešení úloh
		užívá zákon zachování hybnosti v úlohách z praxe (střelba, dokonale nepružná srážka těles, reaktivní pohon)
	řeší rovnoměrný pohyb po kružnici (zatačení automobilu, pohyb družic)	
	vyřeší základní mechanické problémy tuhého tělesa	
	užívá moment sil k objasnění činnosti jednoduchých strojů	
	uveče důsledky rotace těles v běžné praxi (setrvačnky – zachování energie a osy otáčení)	
	používá tlak a vztlakovou sílu k vysvětlení silových poměrů v tekutinách	
	počítá s tlakem a vztlakovou silou a vysvětlí jejich vliv na plování těles a proudění tekutin a jejich důsledky na jevy z praxe	
	vysvětlí plování a létání těles a proudění vzduchu na základě působících sil	
	vysvětlí kvalitativně princip proudění tekutiny v potrubí různého průřezu a jeho vliv na běžné jevy (stříkání hadic, fixírka) a vliv proudění tekutin na odpor prostředí	
	diskutuje a hodnotí užití mechaniky v technice	
	uveče příklady užití mechaniky v technické praxi	
vyhodnotí vhodnost užití mechanismů v běžné praxi		
Teplo a	1	objasní souvislost tepla a teploty se změnou skupenství a rozměry těles
		vysvětlí kinetickou teorii stavby látek a kvalitativně popíše vztah mezi teplotou a rychlostí částic
		popíše vliv teploty látky na její rozměry a uveče příklady z praxe (dilatační spáry, vůle přiléhajících součástí, anomálie vody, flexinol, nitinol)
		vysvětlí důvod využívání vody v topných systémech a vliv tání ledu a vypařování vody na teplotu okolního vzduchu

		Žák/žákyně:
STE	Teplo a teplota	2
		užívá základní zákonitosti termodynamiky
		vysvětlí vliv teploty na průběh chemických reakcí
		vysvětlí zjednodušený tvar stavové rovnice ideálního plynu a její důsledky na běžné jevy z praxe (zavařování, tlakové nádoby, práce plynu ve válci motoru, meteorologické jevy)
		3
		využívá poznatků z termodynamiky při práci s materiály, přístroji a obsluze strojů
	popíše rizika změny teplot při práci s materiály, přístroji a obsluze strojů způsobené termodynamickými jevy	
	posoudí energetickou náročnost běžných technologických procesů	
	uvede princip činnosti tepelných strojů (čtyřdobý, dvoudobý, proudový motor, tepelné čerpadlo) a objasní zákon zachování energie a jeho důsledky na jejich účinnost	
	4	
	uvede vliv termodynamických jevů na živou přírodu	
	posoudí vliv teploty na organismy	
objasní význam termoregulace zvířat		
posoudí důsledky zákona zachování energie na udržitelnost života organismů		
Materiály	1	
	rozliší technické materiály s ohledem na konkrétní potřeby a identifikuje materiály využívané při technických činnostech (dřevo, kovy, plasty, kompozity, pomocné látky)	
	rozliší základní typy dřeva, kovů, plastů a kompozitních materiálů	
	vysvětlí využití různých materiálů ve stavebnictví – zejména v souvislosti s nízkoenergetickými a pasivními domy	
	2	
	rozlišuje vliv struktury pevných látek na jejich vlastnosti	
	popíše strukturu krystalických a amorfních látek a uvede rozdíly v jejich vlastnostech	
	objasní vliv poruch na vlastnosti krystalických látek	
	3	
	využije vlastnosti technických materiálů v souvislosti s různými technologickými postupy	
	zvolí vhodný filament do 3D tiskárny – plast, bio-organický materiál, recyklovaný PLA, ABS či PETG	
	odůvodní využitelnost konkrétních technických materiálů v umělecko-řemeslných činnostech (lípa, ocel, plast...)	
	zkonstruuje/vyrobí produkt tak, aby jeho využitelnost/životnost na základě vhodné výrobní technologie nebyla nepřiměřeně limitována nevhodnou volbou materiálů	
	vysvětlí, proč některé materiály nejsou vhodné pro obrábění (ruční, strojní, CNC, laserové)	
	4	
objasní vliv chemického složení materiálů na jejich vlastnosti		
uvede chemické složení běžně používaných materiálů a jejich vlastnosti		
posoudí vhodnost použití materiálu pro daný účel		
5		
popíše materiály biologického původu		
uvede běžné materiály biologického původu, jejich výhody a nevýhody		
posoudí jejich vliv na životní prostředí a možnosti recyklace		

		Žák/žákyně:	
STE	Technologie	1	uvede a zdůvodní využitelnost polotovary a komponentů pro výrobu/sestavení technických zařízení popíše polotovary pro ruční a strojní obrábění materiálů a zdůvodní jejich vhodnost využívá spojovací materiál pro vytváření rozebratelných i nerozebratelných spojů (lepidla, šrouby, pájení, nýty)
		2	modeluje základní tvary a proporce jednoduchých předmětů navrhne model pro 3D tisk
		3	sestaví algoritmus pro řešený problém uvede vlastnosti algoritmů a aplikuje je při tvůrčích návrzích znázorní algoritmus pomocí vývojového diagramu
		4	zpracovává polotovary s využitím technologie obrábění používá ruční nářadí nebo výrobní stroje určené pro školní aplikace provádí údržbu nářadí nebo strojů
		5	provede technologie montáže – sestavování a spojování součástí sestaví s využitím jednotlivých komponent funkční výrobek nebo zařízení (robot, chytrá domácnost, jednoduchý dopravní prostředek...)
		6	provede technologie povrchových úprav – nanášení ochranných povlaků. provede za účelem ochrany materiálu a zvýšení estetické hodnoty povrchovou úpravu produktu
		7	užívá vlastnosti kapalin vysvětlí vliv povrchového napětí a smáčivosti včetně kapilarity v přírodě a technické praxi
		8	objasní a využívá technologie chemické a fyzikálně chemické vysvětlí princip krakování, tavení a lití, provede destilaci
		9	objasní biochemické a potravinářské technologie objasní principy kvasných procesů a jejich využití
	Vibrace a světlo	1	vysvětlí mechanické kmitání a vlnění u běžných jevů popíše kmitání těles a mechanické vlnění a uvede příklady z praxe vysvětlí kvalitativně vliv charakteristik oscilátoru na frekvenci kmitání a objasní podstatu a užití rezonance propojuje fyzikální charakteristiky mechanického oscilátoru s fyzikálními charakteristikami zvuku včetně hudebních tónů, ultrazvuku a infrazvuku a jejich užití v technice i přírodě (komunikace živočichů, echolokace u zvířat, sonografie)
		2	vysvětlí vznik elektromagnetického vlnění a jeho využití pro předávání informací popíše vznik elektromagnetického vlnění a jeho zachycení na anténě zjednodušeně popíše základní princip vysílání, přenosu a příjmu elektromagnetického signálu a jeho význam
		3	vysvětlí základní světelné jevy a uvede jejich praktické aplikace vysvětlí vliv struktury obalu atomu na spektrum elektromagnetického záření (spektrofotometrie, luminiscence, lasery) vysvětlí na příkladech odraz, lom, polarizaci, ohyb a interferenci světla na tenké vrstvě (optická vlákna, holografie, LCD, elektronová mikroskopie, polopropustná skla, optické vrstvy na čočkách) objasní fyzikální podstatu fotoelektrického jevu a jeho užití (fotodiody)

		Žák/žákyně:		
STE	Vibrace a zvuk	4	použije zrcadla a čočky k zobrazování předmětů popíše jednoduchá optická zařízení k vytváření obrazu předmětů a vysvětlí jejich užití v přírodě i technice vysvětlí funkci oka, krátkozrakost, dalekozrakost a uvede způsoby jejich kompenzace užívá vhodné optické přístroje k pozorování organismů	
		Elektrina	1	sestaví elektrický obvod s využitím spotřebiče a polovodičových součástek, vysvětlí činnost jednotlivých prvků obvodu měří elektrický proud a napětí ve stejnosměrném obvodu vysvětlí na základě naměřených hodnot činnost jednotlivých prvků elektrického obvodu (rezistor, kondenzátor, usměrňovací dioda, fotodioda, tranzistor) vysvětlí význam ochrany zdraví při práci s elektrickými zdroji na základě znalostí Ohmova zákona vysvětlí závislost proudu ve stejnosměrném obvodu na připojeném napětí (Ohmův zákon) vysvětlí význam jistění elektrických rozvodů v domácnosti a uvede zásady pomoci při zásahu elektrickým proudem
			3	vysvětlí vzájemný vztah elektrického proudu a napětí a magnetického pole a uvede jeho důsledky na běžnou praxi ukáže vznik magnetického pole kolem proudovodiče a uvede příklady jeho užití v praxi (elektromagnet, elmg. spínače, reproduktory, gravitační pole Země, elektromotory) objasní elektromagnetickou indukci a Lenzův zákon uvede příklady užití Elektromagnetické indukce a Lenzova zákona (generátory, příjem elmg. signálu, mikrofony, měřicí přístroje a čidla, cívka, transformátor)
			4	objasní vliv elektřiny a magnetizmu na živé organismy uvede důsledky působení elektrického proudu na člověka vysvětlí příklady užití elektromagnetizmu v diagnostice (MR, EKG, EEG,...)
	5		uvede a zdůvodní využitelnost součástek a komponentů pro výrobu/sestavení technických zařízení popíše základní elektrotechnické součástky, zejm. v souvislosti s robotikou a automatizací (chytrá domácnost, automatizace zahradní závlahy, automatizace hospodaření s vodou, zabezpečovací systémy)	
	Země a její ochrana		1	rozlišuje jednotlivé skupiny prvků a jejich sloučenin, které pojmenovává a diskutuje jejich zařazení v profesním, v občanském i osobním životě osvojí si základní principy názvosloví anorganických a organických sloučenin tvoří názvy a vzorce anorganických a organických sloučenin vysvětlí rozdělení prvků na kovy, polokovy a nekovy a uvede jejich využití a využití jejich sloučenin v praxi
		2	matematicky vyjádří složení roztoků vyjadřuje složení roztoku různými způsoby vypočítá složení roztoku	
		3	objasní rozdělení chemických reakcí a uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a jejich využití v profesním, v občanském i osobním životě vysvětlí rozdělení chemických reakcí podle typu reagujících částic (protolytické reakce – neutralizace, redoxní reakce – redoxní vlastnosti kovů, galvanický článek, elektrolyza, chemické reakce jako zdroj energie) a uvede příklady jejich užití v praxi aplikuje své znalosti při chemických analýzách	

		Žák/žákyně:			
STEM	Země a její	4	diskutuje a analyzuje problémy životního prostředí diskutuje o základních ekologických pojmech objasní historický vývoj vztahů člověka a prostředí vysvětlí problémy životního prostředí v souvislosti s ochranou životního prostředí diskutuje o problematice zdroje surovin a energie. recykluje technické materiály a využívá recyklované materiály při vlastní tvorbě		
		1	charakterizuje základní skupiny organických chemických látek s důrazem na jejich využitelnost v profesním, v občanském i osobním životě vysvětlí rozdělení uhlovodíků a jejich derivátů (s důrazem na sloučeniny vyskytující se každodenním životě a technické praxi) diskutuje z hlediska bezpečnosti o vlivu chemických sloučenin s toxickým účinkem na živý organismus a uvede jejich zdroje		
			2	charakterizuje jednotlivé skupiny biochemicky významných látek a diskutuje význam těchto látek pro živé organismy vysvětlí rozdělení přírodních látek (peptidy, bílkoviny, sacharidy, lipidy) a jejich význam	
				3	rozlišuje prokaryotické a eukaryotické buňky a specifikuje buňku rostlinnou a živočišnou
			4	popíše základní metabolické dráhy buňky, jejich rozmnožování, aplikuje získané poznatky při objasnění fotosyntézy a proteosyntézy vysvětlí základní principy buněčného metabolismu popíše fotosyntézu vysvětlí proteosyntézu popíše mitózu a meiózu	
		Integrované STEM		Projekty	1

Prakticky orientované vzdělávání společenskovední a humanitní

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cílem vzdělávací oblasti je připravit žáky na aktivní a odpovědný život v demokratické společnosti a pozitivním způsobem přispět k utváření jejich hodnotové orientace tak, aby jednali uvážlivě pro vlastní prospěch i ve veřejném zájmu. Vzdělávací oblast se věnuje vybraným aspektům života člověka ve společnosti optikou nejdůležitějších konceptů z oblasti zájmu společenských věd a humanitních disciplín (historie, politologie, ekonomie, sociologie, psychologie, antropologie, právní vědy, filozofie, etiky, estetiky, religionistiky...). Znalosti potřebné faktografie jsou podkladem k budování široce využitelných osobních, občanských a sociálních kompetencí a interdisciplinárního porozumění svému okolí, společnosti a světu. V prakticky orientovaném pojetí vzdělávací oblasti se jedná především o propojování kognitivních funkcí s aplikačními schopnostmi žáků, které jsou navrženy tak, aby žáky připravovaly na jejich roli občanů. Vzdělávací oblast rozvíjí dovednost nahlížet společenské fenomény z různých relevantních hledisek a vede žáky k pochopení nevýhod a nebezpečí tzv. „černobílého vidění světa“ a stereotypního přístupu ke společenským problémům.

Klíčové kompetence a základní gramotnosti

V této VO jsou rozvíjeny zejména klíčové kompetence k občanství a udržitelnosti a klíčové kompetence k podnikavosti a pracovní. Základní gramotnosti a digitální kompetence prolínají celou VO. Ostatní klíčové kompetence jsou rozvíjeny volbou vhodných vzdělávacích strategií, které podporují zejména týmovou práci, prezentační dovednosti, badatelství a řešení problémů s podporou digitálních technologií a realizaci projektů.

Obsah vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast vede žáky k tomu, aby byli schopni identifikovat a charakterizovat společenské fenomény („co se kolem mě děje“) včetně jejich projevů v různých kontextech (ekonomickém, politickém, sociálním, etickém, náboženském, ekologickém atd.) a uvést je do souvislostí s vlastním praktickým životem jednotlivce („jaké to má důsledky pro mě“). Výchova k občanství v širokých souvislostech spolu s podnikavostí připravují žáka na aktivní a odpovědný život v demokratické společnosti a celoživotní učení a propojování zejména s osobnostním rozvojem. Obsah vzdělávací oblasti je determinován celoškolským přístupem a kulturou školy.

Strukturace obsahu

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen do vzdělávacích okruhů, které jsou rozvíjeny ve vzájemné koordinaci:

1) Svět v souvislostech

Obsahový okruh zkoumá stav a vývoj světa, a to jak v současnosti, tak prostřednictvím vybraných témat v nedávné minulosti. Okruh klade důraz na uchopení problematiky světa z různých perspektiv (za pomoci různých vědních disciplín: politologie, ekonomie, antropologie, ekologie...). Aspekty světa vztahuje k jednotlivci prostřednictvím osy svět – Evropa (EU) – stát (ČR) – jednotlivec, čímž podporuje zainteresovanost jednotlivce-žáka na celku. Okruh využívá historické perspektivy za použití

historických a kulturních témat, která mají z hlediska jednotlivce-žáka významný přesah do současnosti, a přispívají tak ke komplexnímu uchopení problematiky současného světa.

2) Člověk v lidském společenství

Obsahový okruh zahrnuje rozmanité aspekty soužití lidí ve společnosti, a to v současnosti i nedávné minulosti. Zabývá se strukturou společnosti (sociální, ekonomické, etnické, kulturní aj. hledisko) a sociální nerovností, kulturou, problematice médií (s cílem budovat mediální gramotnost), multikulturality, genderu a náboženství. Okruh využívá historické perspektivy za použití dějepisných témat, která mají z hlediska jednotlivce-žáka významný přesah do současnosti, a přispívají tak ke komplexnímu uchopení problematiky struktury české společnosti.

3) Člověk jako občan

Obsahový okruh představuje z pohledu současnosti i nedávné minulosti základní principy a mechanismy demokratických společností (s návazností na lidská práva) v kontrastu s totalitními. Zabývá se českým politickým systémem, přičemž hlavní důraz je kladen právě na možnosti participace jednotlivců-žáků na politickém rozhodování a zapojení do občanských aktivit. Okruh využívá historické perspektivy za použití dějepisných témat, která mají z hlediska jednotlivce-žáka významný přesah do současnosti, a přispívají tak ke komplexnímu uchopení problematiky demokracie, lidských práv, politického systému, participace na politickém rozhodování, občanské iniciativy atd.

4) Člověk a právo

Obsahový okruh zprostředkovává vztah jednotlivce-žáka k základním bodům českého právního systému a právu jako takovému, a to jak z hlediska aktuálně platného práva, tak z pohledu nedávné historie. Jeho těžiště spočívá v základních právních principech a procesech českého právního systému a jeho oblastech nejčastěji potřebných v běžném a profesním životě.

5) Člověk, ekonomie a podnikání

Obsahový okruh vychází ze základních požadavků na soubor ekonomických znalostí a dovedností, které soudobá společnost klade na člověka jako na občana, zaměstnance a podnikatele. Tvoří ho základní témata:

a) podnikání: poskytuje žákům základní znalosti a dovednosti v podnikání, tzn. co předchází založení společnosti/živnosti, co je potřeba plánovat, řídit a organizovat, jaké jsou základní povinnosti podnikatele vůči státu, jak řešit jednoduché kalkulace ceny zboží nebo služby, poskytuje základy projektového řízení a ekonomické teorie;

b) finanční gramotnost: učí žáky zacházet s finančními prostředky tak, aby měli vytvořené předpoklady pro dosažení vlastního finančního zabezpečení;

c) daně: cílem je osvojení znalostí a dovedností v oblasti povinných odvodů – daní a zdravotního a sociálního pojištění;

d) marketing: učí žáky základům propagace zboží nebo služby tak, aby efektivně zvýšili obrát a zároveň respektovali etické principy podnikání.

Pojetí výuky

Výuka je primárně zaměřena na řízení učebních činností žáků. Učitel navozuje takové učební činnosti, které podporují dosažení výsledků učení na hlubších úrovních osvojení, tedy porozumění, aplikace a metakognice, tzn. směřují k dosažení kompetencí. Nabízí žákům možnost zapojit se do řešení obsahově bohatých, komplexních, aplikovaných úloh, založených na spolupráci. Takové činnosti vedou žáky od otázek typu „co?“ k otázkám typu „proč?“ a „jak?“, od faktů k učebním činnostem podporujícím využívání vědeckých metod nebo praktických způsobů usuzování, jakými jsou např. experiment nebo pokus – omyl. Žáci se tak mohou stát aktivními subjekty svého učení.

Specifika hodnocení žáků

Hodnocení je průběžnou činností celého klasifikačního období. Učitelé seznamují žáky se způsoby a kritérii hodnocení, kdy očekávané výsledky učení jsou jednoznačně definované, transparentní, měřitelné a přenositelné. Žák má právo vědět, podle jakých kritérií a pravidel bude hodnocen. Během hodnocení učitelé uplatňují přiměřenou náročnost, pedagogický takt a přihlíží k individuálním schopnostem žáka. Používají nástroje formativního hodnocení, za základ považují zpětnou vazbu, jejímž cílem je poskytnout žákovi informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak využívá to, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybje. Smyslem hodnocení je sledovat úroveň toho, co žák umí, nikoliv toho, co neumí. V přiměřené míře se využívá sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení.

Prakticky orientované vzdělávání společenskovední a humanitní

Očekávané výsledky učení (OVU) a indikátory jejich dosažení			
Žák/žákyně:			
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Svět v souvislostech	1	charakterizuje proces vzniku občanské společnosti a vývoje lidských a občanských práv na historickém pozadí revolucí konce 18. a průběhu 19. století
			objasní význam Deklarace nezávislosti, dodatku Ústavy USA a Listiny svobod pro ochranu práv a svobod občana
			vysvětlí vliv francouzské revoluce konce 18. st. na události v USA a Evropě 19. století
			objasní proces demokratizace volebního systému v evropských monarchiích
			charakterizuje mnohonárodní Habsburskou monarchii z hlediska zájmů jejích součástí
			vysvětlí proces formování evropských národů v moderním slova smyslu
			uvede a popíše příklady porušování Všeobecné deklarace lidských práv [OSN 1948] v současném světě
		2	charakterizuje vliv vědeckého poznání a technického pokroku od průmyslové revoluce do současnosti na změny společnosti i sociální svobody a postavení jedince
			vysvětlí vliv vědeckého poznání a technické a průmyslové modernizace společnosti na změny ve společnosti
			popíše význam průmyslové revoluce pro vznik nových společenských vrstev a jejich vzájemné vztahy
			charakterizuje sociální změny a změny v postavení žen a dětí v průběhu 19. a 20. století
			objasní s využitím příkladů význam vzdělávání pro postavení jedince ve společnosti v minulosti i současnosti
			uvede a popíše příklady pozitivního vlivu výsledků vědy a techniky na jednotlivce i společnost
			uvede a popíše příklady zneužití výsledků vědy a techniky při válečných konfliktech 20. a 21. století
			vysvětlí dopady vědecké a technické modernizace na polarizaci společnosti
		3	interpretuje události světových válek z pohledu vztahů mezi velmocemi a snah o následnou demokratizaci společnosti
			vysvětlí na pozadí koloniální expanze velmocí a mezinárodního vývoje 19. století vznik problémů rozděleného světa vedoucího k první světové válce
			charakterizuje politické a společenské uspořádání meziválečného Československa s akcentem na základní rysy demokracie
	objasní na pozadí událostí 2. světové války pojmy fašismus, nacismus, antisemitismus, holocaust, diktatura proletariátu, komunistický totalitarismus		
	vymezí na pozadí výsledků druhé světové války a vývoje druhé poloviny 20. století současné rozdělení světa a postavení velmocí		
	vysvětlí s využitím poznatků o studené válce rozpad sovětského bloku a jeho důsledky		

		Žák/žákyně:		
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Svět v souvislostech	4	využívá poznatky o rozmanitosti současného světa i snah o integraci charakterizuje s využitím map rozmanitost soudobého světa, nejvýznamnější velmoci a rozvojové země, civilizační sféry a kultury, jejich vztahy a problémy posoudí postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě charakterizuje na historickém pozadí specifické geopolitické rysy středoevropského prostoru popíše příklady mezinárodní integrace ČR a diskutuje o jejím významu charakterizuje současné cíle EU, posoudí vliv občanů zemí sdružených v EU na její politiku, priority a zajištění občanských práv vysvětlí funkci a činnost OSN a NATO v reflexi současných mezinárodních konfliktů a možností bezpečnostní záruky pro demokratický vývoj společnosti	
		5	charakterizuje globální problémy soudobého světa ze společenského, náboženského, politologického a ekologického pohledu popíše základní globální ekonomické a sociální problémy lidstva a objasní příčiny jejich vzniku zformuluje a obhájí svůj názor na to, proč je důležité zabývat se udržitelným řešením koncepce rozvoje z pohledu globálních ekologických problémů analyzuje historické náboženské kořeny vybraných globálních problémů, které se opírají o monoteická náboženství a vyúsťují ve fundamentální podobě k terorismu, válkám, konfliktům, sporům a migraci lidí ze zemí konfliktů a nesvobody charakterizuje moderní politický extremismus, diktatury a autoritativní režimy, zbrojení, terorismus a mezinárodní kriminalitu	
		Člověk v lidském společenství	1	charakterizuje společnost, společenské role a posoudí význam příslušnosti ke společenským skupinám zhodnotí význam příslušnosti k obci, národu, státu, náboženství, kulturnímu okruhu, genderu rozliší historické kořeny nábožensky a rasově motivovaných konfliktů a jejich dopady na společnost 20. a 21. století postihne setrvačnost i změny genderových rolí v minulosti i v současném světě vysvětlí společné a odlišné rysy různých kulturních okruhů charakterizuje strukturu společnosti z různých úhlů pohledu (etnický, náboženský, ekonomický, sociální...) navrhne způsoby, kterými lze předcházet problémům v soužití různých skupin společnosti nebo je minimalizovat
			2	vysvětlí význam historické zkušenosti pro současnou společnost rozliší příčiny i následky vzniku různých typů konfliktů v minulosti i současnosti porovná měnící se ničivost válečných konfliktů a dopady na civilní obyvatelstvo v historických souvislostech čte s porozuměním vybrané historické dokumenty vysvětlí důležitost možnosti přístupu k informacím pro život člověka v minulosti a současnosti porovná možnosti přístupu k informacím v totalitních a demokratických politických systémech charakterizuje na příkladech z dějin 20.–21. století omezování veřejnosti v přístupu k informacím a posoudí jeho oprávněnost

		Žák/žákyně:
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Člověk v lidském společenství	3
		posoudí historickou podmíněnost nerovností mezi lidmi a jejich projevy v současnosti
		porovná formy spolupráce společenských skupin v minulosti a současnosti
		charakterizuje klíčové dějinné události spjaté s ovládním člověka člověkem
		porovná sociální nerovnost v různých vybraných částech světa
		vysvětlí vliv vzniku koloniální soustavy a dekolonizace na nerovnosti mezi lidmi
		posoudí existenci nerovností v současné české společnosti, vysvětlí jejich vznik a představí návrhy na jejich řešení
		4
		vysvětlí a uplatňuje principy, hodnoty a projevy demokracie
		popíše vznik antické demokracie, posoudí její limity a vysvětlí její význam pro vznik moderní demokracie
		charakterizuje principy a hodnoty, na kterých je postavena současná demokratická společnost
		navrhne způsoby, kterými může jednotlivec ovlivňovat dění v demokratickém státu
	vysvětlí zásadní rozdíly mezi totalitním a demokratickým fungováním státu minulosti i současnosti	
	charakterizuje s využitím příkladů fungování současných totalitních společností	
	uvádí příklady jevů a procesů ohrožujících demokracii a objasní jejich nebezpečnost	
	5	
	posoudí smysl filozofie a etiky pro život člověka a společnosti	
	charakterizujte předmět zájmu filozofie a etiky (objasní, jakými otázkami se zabývá filozofie a etika)	
vysvětlí význam a vliv (odkaz) vybraných myslitelů minulosti pro současný svět		
charakterizuje na příkladech vnímání svobody, pravdy, krásy/ošklivosti a vztahu člověka a společnosti v minulosti i současnosti		
posoudí vliv faktorů působících na vytváření životních postojů a hodnot člověka		
zhodnotí vliv médií na život člověka a společnosti v historické perspektivě a jejich schopnost tomuto vlivu odolat		
vysvětlí zodpovědnost každého člověka za své jednání, názory a postoje vůči ostatním lidem		
představí a v diskusi argumentačně obhajuje vlastní filozofické a etické přesvědčení		
Člověk jako občan	1	
	orientuje se v politickém systému České republiky	
	vymezí předmět zájmu politologie a s porozuměním užívá její základní terminologii	
	rozliší postavení a pravomoci moci výkonné, zákonodárné a soudní;	
	vysvětlí postavení a pravomoci orgánů státní správy a samosprávy;	
	rozumí systému základních a vyšších územních samosprávných celků s jejich geograficko-historickými charakteristikami	
objasní na příkladech aktuálního dění funkci a význam politických stran		
zpracuje základní informace a podmínky o udělení státního občanství a uvádí práva, která získá občan cizího státu trvale žijící na území ČR		

		Žák/žákyně:
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Člověk jako občan	2
		zaujímá aktivní postoj k politickému a společenskému dění
		hodnotí kriticky mediální obsahy s politickým a společenským obsahem
		podporuje svobodný přístup k informacím a vyhledává informační zdroje podle základních kritérií kvality
		navrhne způsoby, kterými může jednotlivec přispět k řešení politických a společenských problémů
		posoudí potenciální rizika pro klidné soužití v současné společnosti a jejich možné dopady
		porovná politické programy a chování politických stran a vysvětlí úlohu opozice
		posoudí vliv mezinárodních vztahů na vnitřní politiku státu, politických stran a hnutí a dalších subjektů
		uvádí a zdůvodní možnosti vlastní angažovanosti v politickém a společenském prostředí
		uvědomuje si, že jeho názory mohou být ovlivňovány algoritmy sociálních skupin a sítí
		3
		uplatňuje své volební právo a rozumí jeho historickým proměnám
		vysvětlí rámcově vývoj volebních práv od minulosti k současnosti se zřetelem k českému prostředí
		charakterizuje rozdíly mezi volbami za první republiky, komunismu a současností
		rozdlišuje úrovně voleb v České republice
		rozumí rozdílu mezi právem volit a právem být volen
		uplatňuje aktivně po dosažení plnoletosti své volební právo
		4
		zaujímá kritické postoje k projevům politického radikalismu, extremismu a terorismu
		objasní a prosazuje nepřijatelnost propagace hnutí omezujících práva a svobody jiných lidí
		rozdlišuje extremistické znaky a postoje v současném světě na pozadí jejich historického vzniku
		charakterizuje s využitím příkladů z minulosti genocidu
		rozeznává projevy náboženského extremismu
		rozdlišuje v současném politickém životě naší i evropské společnosti projevy politického radikalismu a extrémismu a vysvětlí jejich nebezpečnost
obhájí a prakticky prosazuje nepřijatelnost užívání extremistické symboliky		
5		
zaujímá odpovědné občanské postoje ve společnosti		
diskutuje o odpovědnosti občana a uplatňování jeho práv a povinností v místě bydliště s případnou spoluúčástí na politickém rozhodování		
uplatňuje v životě ctnosti charakteristické pro demokratickou společnost		
zapojuje se podle možností do aktivit občanské společnosti, dárcovství, charity a dobrovolnictví		
jedná v běžném životě v duchu udržitelného rozvoje		
prosazuje odpovědnost každého jedince za ochranu přírody, krajiny a životního prostředí		
respektuje práva menšin, ctí národnostní a evropskou identitu a multikulturní soužití		
vyhledává různé typy nevládních organizací (sdružení, církve, nadace...) v místě bydliště a rozlišuje jejich zaměření		

		Žák/žákyně:
Společenskovědní a humanitní vzdělávání	Člověk a právo	1
		vysvětlí principy českého právního systému (řádu)
		objasní rozdíly mezi soukromým a veřejným právem
		rozlišuje a charakterizuje různá právní odvětví (občanské, obchodní, pracovní, ústavní, trestní, správní, finanční, živnostenské právo)
		popíše soustavu soudů v ČR a vysvětlí předmět jejich činnosti
		přiřadí konkrétní situace k příslušným právním odvětvím a vyhledá možnosti jejich řešení
		vyhledá informace na Portálu veřejné správy
		2
		dovede se s využitím historického poznání orientovat v systému právních dokumentů
		rozlišuje právní dokumenty podle právní síly
		charakterizuje vznik, vývoj a současnou podobu Ústavy ČR
		vysvětlí, kdo může být autorem právního předpisu (Parlament, vláda, prezident, orgán úřední správy, ČNB, kraj, obec)
		popíše proces vzniku právních předpisů na jednotlivých úrovních
		objasní vztah mezinárodního, evropského a českého práva
		vyhledá informace v základních zákonných a podzákonných normách minulosti i současnosti
		3
		aplikuje práva a povinnosti občana ve vztahu k vybraným právním předpisům
		vysvětlí, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost
		popíše, jaké závazky vyplývají z běžných smluv, na příkladu ukáže možné důsledky vyplývající z neznalosti smlouvy včetně jejich všeobecných podmínek
		vysvětlí problematiku práva v oblasti duševního vlastnictví
		popíše práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi; vysvětlí, kde může o této oblasti hledat informace nebo získat pomoc
		objasní postupy vhodného jednání v případech, dostane-li se do situace svědka nebo oběti trestných činů/přestupků v oblasti násilí včetně šikany, vydírání, korupce apod.
		dovede aktivně řešit situace v oblasti obrany spotřebitelských zájmů
		vysvětlí možnosti založení fyzické / právní osoby v souladu s platnou legislativou
		4
		řeší aktivně životní právní a úřední situace
		navrhne postupy pro zařizování právních a úředních záležitostí v běžných životních situacích
		vysvětlí na příkladech běžných životních situací průběh občanského soudního řízení
vysvětlí práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele		
vysvětlí na konkrétním příkladu průběh trestního soudního řízení		
charakterizuje oblast působnosti osob poskytujících právní služby (advokát, notář, exekutor)		
prokáže porozumění textům právního či úředního charakteru, se kterým se dostává běžně do kontaktu		
vytvoří/vyplní úřední písemnost nezbytnou pro řešení konkrétní životní situace		
vyhledá zdroje důvěryhodných a aktuálních informací pro řešení konkrétních životních situací		
vysvětlí rizika vyplývající z užití neaktuálních předpisů, informací a vzorů v digitálním prostředí		
objasní význam lhůt v právních úkonech		

		Žák/žákyně:	
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Člověk a právo	5	
		prokáže porozumění základním lidským právům a svobodám a dodržuje je	
		charakterizuje základní lidská práva a svobody v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod	
		uvádí příklady porušování lidských práv a svobod	
		vysvětlí možnosti obrany proti porušování lidských práv a svobod v konkrétních životních situacích	
		vysvětlí podstatu funkce veřejného ochránce práv (ombudsmana)	
		charakterizuje mezinárodní organizace chránící lidská práva	
		vysvětlí způsoby porušování lidských práv a svobod v naší poválečné minulosti	
	vystupuje aktivně proti porušování lidských práv a svobod		
	Člověk, ekonomie a podnikání	1	zpracuje podklady související s podnikáním
			připraví podnikatelský záměr
			sestaví zakladatelský rozpočet
			zkalkuluje cenu zboží nebo služby
			vysvětlí na příkladu základní povinnosti podnikatele vůči státu a zaměstnancům
			vede daňovou evidenci
		2	řídí realizaci jednoduchého projektu
			naplánuje aktivity projektu
			navrhne rozpočet projektu vzhledem k navrženým aktivitám
			stanoví základní ukazatele a sleduje jejich naplňování
			vede projektový tým
uvede, jak by řešil krizové situace v projektu			
3	aplikuje ekonomické teorie v osobním a profesním životě		
	vysvětlí základní ekonomické otázky		
	vysvětlí stanovení rovnovážné ceny na dokonalém i nedokonalém trhu		
	charakterizuje výrobní faktory a vysvětlí hranici produkčních možností a náklady obětované příležitosti		
	uvede nejdůležitější makroekonomické pojmy a vliv jejich výše na kvalitu života a podnikání v daném státě		
	vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na finanční situaci obyvatel a na příkladu ukáže jak se bránit jejím nepříznivým důsledkům		
uvede hlavní výhody a nevýhody mezinárodního obchodu a vliv ochranných opatření na ekonomickou situaci dané země			

		Žák/žákyně:
Společenskovední a humanitní vzdělávání	Člověk, ekonomie a podnikání	4 rozhoduje o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet
		rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti
		navrhne řešení schodkového rozpočtu a uvede rizika spojená s neřešením této situace
		posoudí nabídky nejrůznějších typů úvěrů od bankovních i nebankovních subjektů, způsobů jejich zajištění a uvede rizika využití jejich služeb
		uvede, jak řešit předlužení
		vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN
		uvede možné investiční příležitosti, posoudí jejich rizika a míru výnosnosti v čase
		vysvětlí nejobvyklejší produkty pojišťovacího trhu a vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby
		uvede, jak se může průměrný občan zajistit na stáří
		5 vyhotoví vybraná daňová přiznání na základě poznatků o daňové soustavě
		vysvětlí úlohu daní ve státním rozpočtu
		charakterizuje nejčastější daně v České republice
	provede jednoduchý výpočet daní z příjmu fyzické osoby	
	vyhotoví daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob	
	vyhotoví jednoduchý výpočet zdravotního a sociálního pojištění	
	vyhotoví a zkontroluje daňový doklad	
	6 aplikuje v praxi marketingové poznatky	
	uvede nejčastěji používané marketingové nástroje	
	navrhne propagační nástroje organizace (logo, leták, slogan, vizitku, ad.)	
	uvede klady a zápory marketingové kampaně velké obchodní společnosti, kterou v nedávné době zaznamenal	
	navrhne jednoduchou reklamní kampaň s ohledem na cílovou skupinu zákazníků firmy se speciálním důrazem na reklamu na sociálních sítích	
	uvede, jak by vyhodnotil efektivitu marketingové kampaně	